

RAPORT Z WIZYTACJI (ocena instytucjonalna)

na Wydziale Ekonomicznym Uniwersytetu Opolskiego

dokonanej w dniach 6 – 8 lutego 2015 r. przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

1. przewodniczący: prof. dr hab. Danuta Strahl – członek PKA
członkowie:
2. prof. dr hab. Marek Lisiński – członek PKA
3. prof. dr hab. Tadeusz Kufel – członek PKA
4. prof. dr hab. Anna Czubała – ekspert PKA
5. dr Maria Gabrysova – ekspert PKA ds. międzynarodowych
6. mgr Hanna Chrobak-Marszał – ekspert PKA
7. Bogdan Lewiński – ekspert PKA, przedstawiciel pracodawców
8. Tomasz Kocoł – ekspert PKA, przedstawiciel Parlamentu Studentów

Informacja o wizytacji i jej przebiegu

Wizytacja na Wydziale Ekonomicznym Uniwersytetu Opolskiego w ramach oceny instytucjonalnej odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2014/2015. Wizytacja instytucjonalna na tym Wydziale odbyła się po raz pierwszy, bowiem Wydział ten nie był dotychczas oceniany przez Polską Komisję Akredytacyjną.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny instytucjonalnej Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytacja ta została poprzedzona zapoznaniem się Zespołu Oceniającego z raportem samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Natomiast raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, nauczycielami akademickimi oraz pozostałymi pracownikami, a także studentami Wydziału Ekonomicznego oraz przedstawicielami pracodawców.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji

Kryterium 1. Strategia określona przez jednostkę

Strategia Uniwersytetu Opolskiego została przyjęta na posiedzeniu Senatu w dniu 17 grudnia 2009 r. Uchwałą nr 55/2008-2012 w sprawie przyjęcia dokumentu pn. Strategia Uniwersytetu Opolskiego w latach 2009 -2014. Misja. Cele strategiczne. Cele operacyjne, uaktualniona na posiedzeniu Senatu w dniu 29 stycznia 2015 r. Uchwałą nr 89/2012-2016 w sprawie przyjęcia dokumentu pn. Strategia rozwoju Uniwersytetu Opolskiego na lata 2015-2020.

Zwraca się uwagę na fakt, iż uchwały Senatu nie zawierają podstawy prawnej, informacji od kiedy obowiązują. W uchwałach powinna znajdować się również informacja, iż dokument, który senat zatwierdził stanowi załącznik do tej uchwały.

Rozważenia przez Uczelnię wymaga wprowadzane w uchwałach informacji o wynikach głosowania. Taka informacja znajduje się bowiem w protokole z posiedzenia Senatu, zatem nie ma potrzeby jej wprowadzania w uchwale

Rada Wydziału Ekonomicznego na posiedzeniu w dniu 13 maja 2010 r. przyjęła Strategię Rozwoju Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Opolskiego na lata 2009- 2014. Brak jest aktualnej Strategii rozwoju Wydziału.

Zwraca się uwagę na fakt, iż brak jest uchwały Rady Wydziału zatwierdzającej dokument o którym mowa powyżej.

W czasie wizytacji przedstawiono protokoły z posiedzeń Senatu i Rady Wydziału w powyższych sprawach. Dokumentacja w tym zakresie jest prowadzona w sposób właściwy, za wyjątkiem wyżej wskazanych uchybień w uchwałach tych organów.

Uniwersytet Opolski w strategii rozwoju na lata 2009- 2014 określa w misji, jako swoją podstawową funkcję: prowadzenie badań naukowych oraz kształcenie i wychowywanie kolejnych pokoleń studentów, promowanie kadr naukowych, jak również działania na rzecz społeczności lokalnych i regionalnych poprzez rzetelne świadczenie usług badawczych i dydaktycznych. Ponadto w misji podkreśla się umiłowanie prawdy i przestrzeganie zasad wolności w prowadzeniu badań i kształceniu. Misja ujmuje również współpracę Uniwersytetu z krajowymi i zagranicznymi instytucjami naukowymi i artystycznymi.

Strategia Wydziału Ekonomicznego opracowana i realizowana w latach 2009-2014 jest wyraźnie zbieżna z misją Uniwersytetu i jego celami strategicznymi określonymi dla tego okresu, gdyż wyznacza priorytety rozwoju, które uszczegóławiają cele strategiczne Uniwersytetu i uwzględnia wartości określone w misji. Cele strategiczne Uniwersytetu Opolskiego obejmowały trzy kluczowe obszary: badania naukowe, rozwój kadry i dydaktykę oraz dwa obszary o charakterze wspomagającym tj. zasoby i procedury. W zakresie dydaktyki jako priorytet nawiązujący do polityki jakości kształcenia uznano: *Budowanie nowoczesnej oferty dydaktycznej*. Strategia rozwoju Uniwersytetu do roku 2014 wyznaczyła w odniesieniu do dydaktyki takie cele strategiczne jak: Wdrażanie założeń Procesu Bolońskiego, Doskonalenie jakości kształcenia, Zwiększenie aktywności studentów, Doskonalenie obsługi procesów dydaktycznych. Dla każdego celu sformułowano cele operacyjne oraz działania, które konkretyzują perspektywę realizacji zakładanych celów.

W strategii rozwoju Wydziału Ekonomicznego na lata 2009-2014 wyznaczono obszary strategiczne zgodne z obszarami strategicznymi określonymi w Strategii Uczelni. Są to: badania naukowe, dydaktyka, rozwój kadry naukowo-dydaktycznej i administracyjnej, zasoby i procedury. W obszarze dydaktyki wyznaczono następujące cele (str. 91 dokument Strategia Rozwoju Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Opolskiego w latach 2009-2014) uszczegóławiające cele strategiczne Uczelni jak np.:

- Utrzymanie istniejących kierunków kształcenia
- Podejmowanie działań na rzecz poprawy jakości kształcenia
- Aktualizacja oferty dydaktycznej w zakresie specjalności i siatek studiów
- Intensyfikacja działań w zakresie powołania studiów II stopnia na kierunku zarządzanie
- Rozwój form kształcenia ustawicznego
- Poszukiwanie możliwości w prowadzenia wspólnych kierunków kształcenia o różnym zakresie swobody w zakresie programów nauczania, np. w postaci „Szkół” np. Szkoła Samorządności
- Przygotowanie anglojęzycznej wersji oferty dydaktycznej Wydziału Ekonomicznego
- Zaangażowanie Wydziału UO w realizację projektu *zaprosz wykładowcę*

Również w innych obszarach działalności Wydziału sformułowano cele, które służą doskonaleniu jakości kształcenia. I tak w obszarze: Rozwój kadry naukowo- dydaktycznej i administracyjnej sformułowano cele dotyczące doskonalenia kwalifikacji naukowych kadry Wydziału oraz rozwijania kontaktów z otoczeniem gospodarczym. W obszarze zasoby i procedury wskazano cele w zakresie pozyskiwania nowych partnerów we współpracy międzynarodowej na rzecz dydaktyki. Strategia Wydziału określa w Karcie Celów działania wspomagające realizację zakładanych celów, wskazuje zakres odpowiedzialności oraz określa wskaźniki (rezultaty)realizacji zakładanych celów.

Wśród proponowanych działań należy zauważyć na przykład takie jak:

- Tworzenie pracownikom warunków do doskonalenia umiejętności dydaktycznych
- Poszukiwanie możliwości prowadzenia wspólnie kierunków wewnątrz Uczelni z innymi jednostkami
- Poszukiwanie możliwości uruchamiania wspólnych studiów z Uczelniami zagranicznymi
- Organizacja studiów podyplomowych
- Utworzenie struktury zespołów ds. jakości kształcenia
- Wdrożenie e learningu
- Organizacja i wspieranie olimpiad turniejów i konkursów przedmiotowych

Niektóre zamierzenia Wydziału zostały wprowadzone do zadań w Strategii Uniwersytetu jak np.: Uruchomienie studiów międzywydziałowych: geografia regionalna, zarządzanie z językiem niemieckim, zarządzanie w ochronie środowiska, Ekonomia oświaty, Prowadzenie zajęć ze specjalistycznego języka obcego dla studentów Wydziału.

Trzeba podkreślić iż wszystkie cele strategiczne Wydziału służą realizacji celów strategicznych Uczelni określonych dla obszaru dydaktyka czyli doskonaleniu jakości kształcenia i wpisują się w misję Uniwersytetu, która zakłada, jak wspomniano, między innymi kształcenie i wychowywanie studentów.

Z uwagi na upływający okres obowiązywania strategii Uczelni, Senat Uniwersytetu Opolskiego przyjął w styczniu 2015 roku Strategię Rozwoju na lata 2015-2020 w której nieco zmodyfikował swoją misję ujmując, iż Uniwersytet: „jako wspólnota pracowników, studentów i doktorantów kieruje się poczuciem służby społeczeństwu, zasadami wolności nauczania oraz wolności twórczości artystycznej a także wolności inicjowania i prowadzenia badań naukowych przydatnych rozwojowi otoczenia.”

Misja akcentuje, iż Uniwersytet „Pragnie służyć zróżnicowanej kulturowo społeczności regionu, kraju i świata, kształcąc i wychowując kolejne pokolenia studentów” Perspektywa strategiczna na lata 2015 -2020 postrzega Uniwersytet Opolski, między innymi, jako nowatorski ośrodek z autorskim, przyjaznym studentowi modelem nauczania, gwarantującym wysoką jakość kształcenia, który wyzwala i rozwija talenty, pozwala spełniać marzenia, kształci kreatywnego, przedsiębiorczego oraz swobodnie poruszającego się w różnych dyscyplinach wiedzy Europejczyka jak i spełnionego obywatela Świata”. W strategii deklaruje się, iż Uniwersytet:

- Prowadzi badania w obszarach nauk przyrodniczych, ścisłych, humanistycznych i społecznych włączając w nie studentów już od najwcześniejszego etapu ich kształcenia
- Rozwija studentów o zróżnicowanym kapitale kulturowym, stwarzając każdemu z nich warunki pełnego wykorzystani własnych możliwości
- Proponuje zróżnicowaną ofertę edukacyjną którą udostępnia studentom z całego świata zgodną z oczekiwaniami i aspiracjami osób o odmiennej historii, doświadczeniach i wrażliwości
- Współpracuje z otoczeniem społecznym i gospodarczym

-Dąży do wypracowania formuły kształcenia atrakcyjnej dla interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych odróżniającej przez swą oryginalność Uniwersytet od jednostek konkurencyjnych.

Należy zauważyć, iż wszystkie te deklarowane działania tworzą podstawę dla polityki jakości kształcenia Uniwersytetu Opolskiego. Spośród pięciu określonych celów strategicznych jeden ma kluczowe znaczenie dla dydaktyki, t.j.; Poprawa pozycji UO w krajowej i międzynarodowej sieci ośrodków kształcenia oraz zwiększenie skuteczności działań UO w regionalnym, krajowym i międzynarodowym otoczeniu społeczno- gospodarczym. Oceniając działania strategiczne Wydziału Ekonomicznego, w świetle nowej strategii Uniwersytetu, można dostrzec, że są one wyraźnie zbieżne, gdyż np. Wydział prowadzi badania naukowe w zakładanym przez Uczelnię obszarze nauk społecznych w tym ekonomicznych i włącza w ten proces studentów, co potwierdza między innymi działalność Kół Naukowych. Wydział współpracuje z otoczeniem społeczno-gospodarczym, co potwierdzają efekty współpracy z Radą Biznesu oraz przedstawicielami rynku pracy. Funkcjonowanie Komisji Wydziałowych ds. jakości kształcenia wskazuje, iż Wydział realizuje podstawowe zadanie, jakim jest doskonalenie jakości kształcenia poprzez włączenie tej Komisji do monitorowania i oceny podstawowych czynników jakości kształcenia.

Wydział podjął, po określeniu Strategii Rozwoju Uniwersytetu Opolskiego na lata 2015-2020 prace nad opracowaniem strategii dla Wydziału na lata 2015- 2020. W pracach tych według informacji uzyskanych od Dziekana Wydziału będą uczestniczyli interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni działający przy powołanej na Wydziale Rady Biznesu.

1.1)

Koncepcja prowadzonego na Wydziale Ekonomicznym kształcenia uwzględnia wszystkie prowadzone kierunki studiów oraz studia podyplomowe. Koncepcja kształcenia kierunków: zarządzanie, ekonomia osadzona jest w obszarze nauk społecznych zaś kierunku gospodarka przestrzenna w obszarze nauk społecznych, przyrodniczych i technicznych a kierunku logistyka w obszarze nauk społecznych, ścisłych i technicznych. Prowadzone cztery kierunki studiów, to jest ekonomia, zarządzanie, gospodarka przestrzenna i logistyka, w swoich założeniach programowych uwzględniają oczekiwania rynku pracy poprzez prowadzone specjalności jak i określone efekty kształcenia. Wszystkie kierunki studiów oferowane są w ramach profilu ogólnoakademickiego, zaś kierunek gospodarka przestrzenna kształci na studiach licencjackich i inżynierskich. W koncepcji kształcenia ujęty jest zakres wiedzy i umiejętności, które nabędą absolwenci poszczególnych kierunków. Koncepcja kształcenia jest zgodna z zasadami KRK. Koncepcja kształcenia opracowana dla studiów I stopnia stacjonarnych i niestacjonarnych dla wszystkich kierunków studiów jak i II stopnia opracowana dla kierunku ekonomia jest podparta badaniami naukowymi prowadzonymi w dziedzinie nauk ekonomicznych a w szczególności w dyscyplinach: ekonomia i nauki o zarządzaniu jak i finanse prowadzonymi na Wydziale. Również studia podyplomowe w swoim profilu programowym mieszczą się w zakresie prowadzonych kierunków studiów. Są to studia z zakresu rachunkowości i polityki podatkowej, gospodarowania nieruchomościami, zarządzania zasobami ludzkimi, zamówień publicznych, zarządzania projektami unijnymi.

Koncepcja kształcenia jest dostosowana do potencjału kadrowego, zakresu prowadzonych badań naukowych kwalifikacji naukowych kadry. Oceniając realizację Strategii Wydziału w zakresie dydaktyki, można zauważyć, iż wprowadzono, zgodnie z celami strategicznymi Wydziału do programów studiów przedmioty specjalizacyjne w języku obcym. Ponadto studenci mają możliwość pisania pracy dyplomowej w języku obcym. Natomiast nie uruchomiono studiów II stopnia na kierunku Zarządzanie co sprawia iż działania w zakresie wzmocnienia potencjału kadrowego są nadal podstawowym priorytetem

Wydziału. W podsumowaniu należy zauważyć, iż koncepcja kształcenia obejmuje wszystkie poziomy i rodzaje studiów i jest spójna z działalnością naukowo-badawczą Wydziału oraz wspomaga realizację celów strategicznych Wydziału.

1.2)

Oceniając działania Wydziału w zakresie określenia swojej roli i miejsca w systemie edukacji w Polsce trzeba zauważyć, iż Wydział założył i ujął w strategii rozwoju zadanie podniesienie swojej rangi naukowej poprzez wprowadzenie własnych wydawnictw na listę czasopism punktowanych, co zostało zrealizowane. Udało się wprowadzić na listę czasopism punktowanych oba czasopisma redagowane w Wydziale Ekonomicznym, które otrzymały po 8 punktów. Wydział w ocenie parametrycznej otrzymał kategorię B. Wydział zna swoją pozycję konkurencyjną podkreślając w raporcie samooceny, iż pozycję tę wyznacza w dużej mierze lokalizacja w obszarze pomiędzy silnymi ośrodkami akademickimi Górnego i Dolnego Śląska. Wydział Ekonomiczny oferuje kierunki kształcenia, które są również obecne w innych Uczelniach Opola. Natomiast ofertą wyróżniającą jest kierunek gospodarka przestrzenna, w zakresie której Wydział ma silną pozycję na rynku edukacyjnym Opola. Na spotkaniu z kadrą podkreślano, iż liczba kandydatów na studia stacjonarne jest satysfakcjonująca, co potwierdza dobrą pozycję Uczelni wśród Uczelni regionu opolskiego. Wydział uwzględnia informacje dostarczane przez rankingi szkół wyższych publikowane w mediach ogólnopolskich, przede wszystkim mające znaczenie dla wizerunku Wydziału w wymiarze krajowym i lokalnym. Szczególnie istotne dla weryfikacji oferty edukacyjnej Wydziału są oceny formułowane przez pracodawców. Spotkanie zespołu oceniającego z pracodawcami pozwala zauważyć, że absolwenci Wydziału są bardzo dobrze oceniani przez pracodawców.

W raporcie samooceny zauważa się iż „Absolwenci Wydziału w coraz większym stopniu zasilają ponadregionalny rynek pracy krajowy i europejski, z racji płytkości rynku lokalnego, co będzie wpływać także na treść strategii Wydziału w kolejnym okresie.” Strategia Wydziału wyznacza priorytety rozwoju, które mają służyć wzmocnieniu pozycji Wydziału zarówno na Uczelni jak i na rynku edukacyjnym Opola i regionu co potwierdza, iż władze Wydziału monitorują pozycję naukową i dydaktyczną jednostki wśród Uczelni krajowych.

Zespół oceniający zaleca pozycjonowanie Wydziału również w odniesieniu do Uczelni zagranicznych o zbliżonych profilach naukowych i dydaktycznych i potencjale badawczym i kulturowym.

1.3)

Kadra akademicka oraz studenci biorą udział w opracowywaniu strategii Wydziału poprzez udział w odpowiednich gremiach akademickich. Studenci są też członkami obu Wydziałowych Komisji ds. Jakości Kształcenia. Spotkanie z kadrą pokazało iż nauczyciele akademicy są zaangażowani w działania prorozwojowe Wydziału. Wskazują na cele strategiczne, których realizacja tworzy możliwości rozwoju Wydziału. Rada Wydziału Ekonomicznego dyskutowała nad Strategią rozwoju Wydziału i ją zatwierdziła -zatem wszyscy jej członkowie w tym studenci mogli zabierać głos w dyskusji i mieć wpływ na jej zakres merytoryczny. W budowaniu kultury jakości biorą udział również interesariusze zewnętrzni. Wydział współpracuje z przedstawicielami pracodawców przy określaniu struktury kwalifikacyjnej absolwentów prowadzonych kierunków studiów a także wskazaniu potencjalnych miejsc pracy. Spotkanie zespołu oceniającego z przedstawicielami pracodawców pozwala zauważyć, iż konsultacji programowej z przedstawicielem praktyki

podlegała jedna ze specjalności z zakresu gospodarowania nieruchomościami oraz zakres treści kształcenia przedmiotu biznes plan. Na Wydziale powołana została Rada Biznesu skupiająca przedstawicieli pracodawców różnych sektorów gospodarczych, instytucji samorządowych i administracyjnych. Przegląd dokumentacji funkcjonowania Rady Biznesu oraz spotkań z pracodawcami (dokumentacja prowadzona starannie od 2012 roku) oraz obecność na spotkaniu z ZO kilku członków Rady pozwala uznać, iż prowadzone są dyskusje dotyczące budowania kultury jakości kształcenia. Tematem spotkań było bowiem między innymi: zakres tematyczny studiów podyplomowych takich jak: zarządzania zasobami ludzkimi, Realizacja projektów unijnych w nowej perspektywie finansowej. Współpraca Wydziału z praktyką gospodarczą zaowocowała konkretnymi propozycjami. I tak na przykład dla kierunku Logistyka, realizowano 17 tematów prac dyplomowych zgłoszonych przez firmy logistyczne regionu opolskiego, zorganizowano wizyty studyjne w kilku firmach regionu. Tematem spotkań Rady Biznesu była ocena możliwości wprowadzenia studiów dualnych na kierunku zarządzanie w zakresie zarządzania w turystyce. Konsultowano z przedstawicielami pracodawców program i efekty kształcenia dla *specjalności gospodarka finansowa i rachunkowość przedsiębiorstw, Pośrednik i zarządca nieruchomości*, zakres treści kształcenia przedmiotu *Rachunkowość grup kapitałowych*, przedmiotów dotyczących zarządzania projektami unijnymi, profil kompetencji absolwenta. Można zatem stwierdzić, iż w budowaniu kultury jakości kształcenia biorą aktywny udział interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni.

Relacje z pracodawcami są istotną i wciąż rozwijaną dziedziną aktywności Wydziału Ekonomicznego, o czym świadczy rosnąca liczba obszarów funkcjonowania WE, w których podejmowane są kontakty z otoczeniem społeczno-gospodarczym:

- a) zajęcia prowadzone przez praktyków na wszystkich kierunkach studiów;
- b) praktyki w oparciu o rosnącą bazę przedsiębiorstw regionalnych i krajowych;
- c) współudział lub wystąpienia na konferencjach organizowanych przez Wydział;
- d) współpraca badawcza pracowników Wydziału z przedsiębiorstwami;
- e) poszerzanie grona pracodawców uczestniczących w pracach Rad Programowych kierunków.

Udział interesariuszy zewnętrznych w procesie kształtowania oferty edukacyjnej Wydziału oraz budowaniu wysokiej kultury jakości kształcenia jest identyfikowany. Interesariusze zewnętrzni brali udział jedynie w opracowaniu strategii rozwoju Uczelni, na poziomie strategii rozwoju Wydziału planowane jest to dopiero w perspektywie lat 2015-2020. Rekomendowane jest zatem stworzenie systematycznej współpracy w zakresie aktywnego udziału interesariuszy zewnętrznych i konsultacji z nimi tworzonej strategii rozwoju Wydziału na lata 2015- 2020.

Tabela nr 1 Liczba osób kształcących się w Uczelni i ocenianej jednostce

Wydział Ekonomiczny Uniwersytetu Opolskiego to jeden z 8 Wydziałów Uczelni, którego studenci stanowią 12,8% ogółu wszystkich studentów Uczelni. Studenci studiów stacjonarnych I i II stopnia stanowią 12,2% ogółu tych studentów Uczelni, zaś studenci studiów stacjonarnych Wydziału Ekonomicznego stanowią 81,3% ogółu studentów tego Wydziału.

W ostatnich pięciu latach obserwuje się spadek liczby studentów na tym Wydziale, który wyniósł ok. 28,8%.

Tabela nr 1 Liczba osób kształcących się w Uczelni i ocenianej jednostce

Forma kształcenia	Liczba studentów		Liczba uczestników studiów doktoranckich		Liczba słuchaczy studiów podyplomowych	
	Uczelni	Jednostki	Uczelni	Jednostki	Uczelni	Jednostki
studia stacjonarne	8531	1040	555			
studia niestacjonarne	2025	239				
RAZEM:	10556	1279	555		635	510

Załącznik nr 3 Informacja o kierunkach studiów prowadzonych w jednostce oraz wynikach dotychczasowych ocen jakości kształcenia

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego - w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1.1) Określone dla Wydziału Ekonomicznego cele strategiczne są zgodne z misją i strategią Uniwersytetu Opolskiego oraz uwzględniają politykę zapewnienia wysokiej jakości kształcenia.

1.2) Wydział ma opracowaną koncepcję kształcenia dla studiów I i II stopnia oraz studiów podyplomowych. Koncepcja kształcenia jest zgodna z celami strategicznymi zarówno na szczeblu Uczelni jak i Wydziału.

1.3) Wydział pozycjonuje swoje miejsce wśród Uczelni Opola oraz w odniesieniu do Uczelni krajowych w zakresie potencjału badawczego i działalności dydaktycznej uwzględniając znaczenie jakości kształcenia.

1.4) W budowaniu kultury jakości biorą aktywny udział: studenci, kadra akademicka poprzez bezpośrednią współpracę w gremiach odpowiedzialnych za jakość kształcenia. Na Wydziale powołana została Rada Biznesu, która współpracuje z Wydziałem w zakresie budowania kultury jakości kształcenia i doskonalenia procesu dydaktycznego.

Kryterium 2. Skuteczność stosowanego wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

2.1)

Podstawy prawne budowy i funkcjonowania Uczelnianego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia (USDJK) w Uniwersytecie Opolskim (UO) zawarte w wewnętrznych przepisach prawa omówiono w ostatniej 8 części Raportu z Wizytacji. Konstytuują one USDJK, w tym wyznaczają strukturę systemu, jego ciała kolegialne i organy jednoosobowe, określając ich zadania, podział kompetencji oraz odpowiedzialności.

Ciałami kolegialnymi i organami jednoosobowymi odpowiedzialnymi za budowę i funkcjonowanie USDJK w Uniwersytecie są:

1. Senat Uniwersytetu Opolskiego, który swe działania związane z jakości kształcenia w wykonuje na podstawie Statutu UO.
2. Rektor, który zgodnie z § 38 ust. 1., pkt. 6 Statutu, sprawuje nadzór nad uczelnianym systemem zapewnienia jakości kształcenia,.

3. Pełnomocnik Rektora UO ds. Jakości Kształcenia.

4. Uczelniany Zespół ds. Doskonalenia Jakości Kształcenia, który zgodnie z § 3, ust.2 Zarządzenia nr 8/2012 Rektora UO, przedstawia Rektorowi wnioski i propozycje dotyczące jakości kształcenia w Uniwersytecie Opolskim oraz rekomendacje dotyczące upowszechniania wzorów dobrych praktyk w dziedzinie jakości kształcenia. W ramach Uczelnianego Zespołu, na szczeblu Uczelni, działają dwie Komisje: Uczelnianą Komisję ds. Doskonalenia Jakości Kształcenia i Uczelnianą Komisję ds. Oceny Jakości Kształcenia.

Na Wydziale Ekonomicznym takimi ciałami kolegialnymi i organami jednoosobowymi są:

1. Rada Wydziału Ekonomicznego.

Jest to organ zatwierdzający programy kształcenia, programy studiów, plany studiów. Rada Wydziału ustala ogólne kierunki działalności jednostki zgodnie ze strategią Wydziału, w tym związane z realizacją procesu kształcenia. Przyjmuje sprawozdania z wykonania zadań w zakresie zapewniania jakości kształcenia.

2. Kolegium Dziekańskie.

W skład kolegium wchodzi Dziekan, Prodziekani oraz kierownicy wszystkich Katedr i Zakładów funkcjonujących na Wydziale. Kolegium jest organem opiniotwórczym, doradczym i nadzorującym proces kształcenia. Dokonuje okresowej oceny pracowników naukowo – dydaktycznych. Nominuje pracowników do nagrody Quality, a także innych nagród przyznawanych pracownikom za osiągnięcia naukowo-dydaktyczne. Sprawuje jednocześnie nadzór nad prowadzonymi specjalnościami oraz planami studiów.

3. Dziekan.

Jest organem wykonawczym prowadzącym bieżący monitoring procesu kształcenia. Kontroluje działania podległych Prodziekanów. W dziedzinie jakości kształcenia zadaniem Dziekana jest zapewnienie prawidłowego przebiegu procesu kształcenia, w tym delegowanie uprawnień w tym zakresie Prodziekanom oraz kierownikom Katedr i Zakładów Wydziału, zatwierdzanie minimum kadrowego na poszczególnych kierunkach studiów. Dziekan analizuje wyniki ankiet studentów dotyczących oceny pracowników dydaktycznych.

4. Prodziekan ds. Kształcenia i Studentów.

Jest organem wykonawczym nadzorującym bezpośrednio wprowadzenie i funkcjonowanie Wydziałowego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia (WSDJK). Jest odpowiedzialny w szczególności za: przygotowanie obsady zajęć, sporządzenie planu zajęć, bieżącą kontrolę procesu kształcenia, cykliczną ocenę prowadzonych zajęć dokonywaną przez studentów, działalność Rad Programowych, działalność Zespołu ds. Jakości Kształcenia.

5. Prodziekan ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą.

Jest organem wykonawczym dbającym o rozwój naukowy pracowników. Nadzoruje rozwój badań naukowych na Wydziale i ich kompatybilność z poszczególnymi prowadzonymi na Wydziale kierunkami studiów. Koordynuje prace związane z przygotowaniem minimum kadrowych poszczególnych kierunków, dbając o zgodność dorobku naukowego z realizowanymi na Wydziale kierunkami studiów oraz prowadzonymi przedmiotami.

6. Zespół ds. Jakości Kształcenia, w tym: Komisja ds. Doskonalenia Jakości Kształcenia, Komisja ds. Oceny Jakości Kształcenia.

Są to organy doradcze i opiniotwórcze, kontrolują bieżące funkcjonowanie WSDJK. Podejmują działania mające na celu określenie poziomu jakości kształcenia na Wydziale, a

przede wszystkim weryfikują osiągnięcie kierunkowych efektów kształcenia (m.in. poprzez analizę macierzy pokrycia efektów kształcenia, kontrolę prac zaliczeniowych studentów, kontrolę procesu dyplomowania). Przygotowują narzędzia przydatne w procesie kontroli jakości kształcenia. Rekomendują wprowadzenie określonych zmian w celu poprawy jakości kształcenia.

7. Wydziałowy Zespół ds. Programów Kształcenia.

W skład Zespołu wchodzi Rada Programowa poszczególnych kierunków. Są to organy doradcze wykonujące zadania związane z uruchomieniem określonego kierunku studiów lub specjalności. Ich zadaniem jest przygotowanie programu kształcenia, a w trakcie procesu kształcenia przygotowanie i opiniowanie zmian koniecznych do wprowadzenia w: programie kształcenia, programie studiów, planie studiów. Odpowiadają również za określenie minimów kadrowych dla poszczególnych kierunków. Zajmują się też weryfikacją kart przedmiotów i sporządzaniem macierzy pokrycia efektów kształcenia.

8. Rada Biznesu.

Jest organem doradczym i opiniotwórczym, którego członkami są przedstawiciele pracodawców. Głównym zadaniem Rady Biznesu jest analiza programów kształcenia pod kątem ich dopasowania do wymogów rynku pracy i oczekiwań potencjalnych pracodawców.

Analiza struktury USDJK i WSDJK w Uniwersytecie Opolskim i na Wydziale Ekonomicznym, sprowadzająca się do wskazania ciał kolegialnych i organów jednoosobowych tego Systemu, wypada pozytywnie. Wszystkie jednostki obu Systemów tworzą wewnętrznie spójną strukturę

Pewne uwagi nasuwa analiza i ocena zadań oraz zakresu kompetencji jednostek tworzących WSDJK oraz identyfikacji powiązań pomiędzy nimi.

Niesatysfakcjonująca ocena WSDJK w tym zakresie wynika z faktu, że aktualna Księga Jakości, wprowadzona zarządzeniem nr 48/2014 z dnia 17 listopada 2014 r., zawierającą 12 Procedur Jakości Kształcenia obowiązujących w Uniwersytecie Opolskim jest obecnie w fazie wstępnego testowania. Ponadto krytyczna analiza i ocena jej treści, mających postać załączników do cytowanego wyżej zarządzenia, jednoznacznie przekonuje, że ujmuje on wyłącznie aspekt czynnościowy Uczelnianego Systemu Doskonalenia Jakości kształcenia. Brak tu wskazanych zadań Systemu, określonych jednostek realizujących zadania z obszaru doskonalenia jakości kształcenia czy metod oraz technik pomocnych przy wykonywaniu zadań. Wynika z tego, że brak jest w pełni opisanego, zgodnie z wymaganiami formalnymi, Uczelnianego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia.

Realizowane i identyfikowane w toku oceny jakości kształcenia na Wydziale Ekonomicznym zadania oraz metody stosowane w toku ich wykonywania, są stosowane na podstawie już nieobowiązującego Zarządzenia nr 7/2014 Rektora z dnia 28 lutego 2014 roku w sprawie Uczelnianego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia w Uniwersytecie Opolskim. Zarządzenie to określało określa cele i zadania USDJK dostosowując strukturę Systemu do już nie obowiązujących wymagań i zasad rekomendowanych w szkolnictwie wyższym. Wprowadziło nową strukturę Uczelnianego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia oraz Systemów Wydziałowych, a także określiło zadania Komisji tworzących ten system. Określało także wzajemne powiązania między elementami Systemu. Wszystko to jednak, z uwagi na wydane później zarządzenie Rektora, stało się nieaktualne.

Zobacz załącznik nr 4.

Członkowie Zespołu Oceniającego PKA na spotkaniu przedstawicielami Uczelnianego i Wydziałowego Zespołów ds. Jakości Kształcenia, podnieśli dwa wskazane wyżej problemy władzom Uczelni i Wydziału, sugerując ich niezwłoczne rozwiązanie.

Władze Uczelni w osobie Pełnomocnika Rektora UO ds. Jakości Kształcenia w Uniwersytecie Opolskim, zadeklarowały podjęcie działań zmierzających do uzupełnienia Księgi Jakości rozwiązaniami odpowiadającymi aktualnym wymogom formalnym dotyczących budowy systemów zapewniania jakości kształcenia w szkołach wyższych.

Władze Wydziału Ekonomicznego podjęły zobowiązanie o niezwłocznym rozwiązaniu tych zagadnień. Miałyby one na celu szybkie wyeliminowanie stwierdzonych uchybień oraz podjęcie tych działań pro jakościowych, które nie są realizowane, a wymagają ich podjęcia i wypełniania aktualnie obowiązujące przepisy prawa.

Władze Wydziału w osobie Prodziekana ds. Kształcenia i Studiów bardzo szybko przesłały na adres Zespołu Oceniającego dwa dokumenty. Są to:

- Program operacyjny doskonalenia jakości kształcenia. Harmonogram działań na rok 2015, (zob. tabela A),
- Program operacyjny doskonalenia jakości kształcenia. Harmonogram działań na rok 2015, (zob. tabela B).

Tabela A. Program operacyjny doskonalenia jakości kształcenia. Harmonogram działań na rok 2015

L. p	Działanie /Zadanie	Jednostka Odpowiedzialna	Termin realizacji
1.	Przeprowadzenie badania ankietowego za rok akademicki 2014/2015: Ocena jakości kształcenia dokonana przez nauczyciela akademickiego	Dziekan	Do 15 kwietnia 2015
2.	Przegląd i modyfikacja programów kształcenia	Zespół ds. programów kształcenia	Do końca kwietnia 2015 r.
3.	Sporządzenie harmonogramu i przeprowadzenie hospitacji zajęć dydaktycznych	Prodziekan ds. Kształcenia i Studentów	Harmonogram – do końca lutego 2015 r. Przeprowadzenie – do końca czerwca 2015 r. Harmonogram – do końca września 2015 r. Przeprowadzenie – do końca stycznia 2016 r.
4.	Zamieszczenie na stronie internetowej Wydziału Ekonomicznego informacji o Wewnętrzny systemie doskonalenia jakości kształcenia, obowiązujących procedurach doskonalenia jakości kształcenia	Prodziekan ds. Kształcenia i Studentów Administrator sieci komputerowej	WSDJK – do końca czerwca 2015 r. Procedury – na bieżąco do końca 2015 r.
5.	Przeprowadzenie (przy	Prodziekan ds.	Do końca kwietnia 2015

	wykorzystaniu USOSWeb) badania ankietowego studentów dotyczącego oceny zajęć	Kształcenia i Studentów	r. Do końca listopada 2015 r.
6.	Analiza wyników badania ankietowego studentów dotyczącego oceny zajęć, zamieszczenie informacji na stronie internetowej Wydziału Ekonomicznego	Dziekan, Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, Administrator sieci komputerowej	Do końca maja 2015r. Do końca grudnia 2015 r.
7.	Przygotowanie wstępnych minimów kadrowych na rok akademicki 2015/2016, analiza zgodności dorobku naukowego z firmowanym kierunkiem	Rady Programowe poszczególnych kierunków, Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia	Do końca maja 2015r.
8.	Analiza wyników badań kariery zawodowej absolwentów (wyniki uzyskane z Akademickiego Centrum Karier oraz od Rad Programowych poszczególnych kierunków)	Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia	Do końca czerwca 2015 r.
9.	Dostosowanie wydziałowego Wewnętrznego systemu doskonalenia jakości kształcenia do wymogów ogólnouczeniowych	Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia	Do końca września 2015 r.
10.	Przyjęcie przez Radę Wydziału Wewnętrznego systemu doskonalenia jakości kształcenia	Prodziekan ds. Kształcenia i Studentów	Październik 2015 r.
11.	Przeprowadzenie wyrywkowej kontroli oceniania prac studentów, w tym prac dyplomowych	Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia	Do końca października 2015 r.
2.	Zatwierdzenie przez Radę Wydziału sprawozdania z oceny jakości kształcenia w roku akademickim 2014/2015	Wydziałowa Komisja ds. Oceny Jakości Kształcenia, Prodziekan ds. Kształcenia i Studentów	Do końca października 2015 r.
3.	Zatwierdzenie przez Radę Wydziału sprawozdania z doskonalenia jakości kształcenia w roku akademickim 2014/2015	Wydziałowa Komisja ds. Oceny Jakości Kształcenia, Prodziekan ds. Kształcenia i Studentów	Do końca października 2015 r.
4.	Aktualizacja strony internetowej	Prodziekan ds. Kształcenia i Studentów Administrator sieci komputerowej	Na bieżąco
5.	Przegląd i opracowanie, na podstawie 12 procedur	Wydziałowy Zespół ds. Jakości	Na bieżąco, do końca 2015 r.

	ogólnouczelnianych, wydziałowych procedur doskonalenia jakości kształcenia	Kształcenia; wydziałowy Zespół ds. programów kształcenia	
16.	Przyjęcie przez Radę Wydziału wydziałowych procedur doskonalenia jakości kształcenia	Prodziekan ds. Kształcenia i Studentów	Na bieżąco, do końca 2015 r.
7.	Rada Biznesu	Ocena zaangażowania interesariuszy w proces doskonalenia jakości kształcenia	Do końca 2015 r.

Tabela B. Program operacyjny doskonalenia jakości kształcenia. Harmonogram działań na rok 2016

L.p	Działanie /Zadanie	Jednostka Odpowiedzialna	Termin realizacji
1.	Ewaluacja wydziałowego Wewnętrznego systemu doskonalenia jakości kształcenia, w tym procedur	Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia	Na bieżąco
2.	Zatwierdzenie tematów prac dyplomowych	Rady programowe poszczególnych kierunków	Do 15 lutego 2016 r.
3.	Sporządzenie harmonogramu i przeprowadzenie hospitacji zajęć dydaktycznych	Prodziekan ds. Kształcenia i Studentów	Harmonogram – do końca lutego 2016 r. Przeprowadzenie – do końca czerwca 2016 r. Harmonogram – do końca września 2016 r. Przeprowadzenie – do końca stycznia 2017 r.
4.	Przeprowadzenie (przy wykorzystaniu USOSWeb) badania ankietowego studentów dotyczącego oceny zajęć	Prodziekan ds. Kształcenia i Studentów	Do końca kwietnia 2016 r. Do końca listopada 2016 r.
5.	Analiza wyników badania ankietowego studentów dotyczącego oceny zajęć, zamieszczenie informacji na stronie internetowej Wydziału Ekonomicznego	Dziekan, Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, Administrator sieci komputerowej	Do końca maja 2016r. Do końca grudnia 2016 r.
6.	Przegląd i modyfikacja programów kształcenia	Zespół ds. programów kształcenia	Do końca kwietnia 2016 r.
7.	Przygotowanie wstępnych minimów kadrowych na rok akademicki	Rady Programowe poszczególnych	Do końca maja 2016r.

	2016/2017, analiza zgodności dorobku naukowego z firmowanym kierunkiem	kierunków, Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia	
8.	Przeprowadzenie badania ankietowego za rok akademicki 2015/2016: Ocena jakości kształcenia dokonana przez nauczyciela akademickiego	Dziekan	Do 15 kwietnia 2016
9.	Podjęcie prac nad procedurą uznawania efektów zdobytych poza Uczelnią	Dziekan, Prodziekani, Wydziałowy Zespół Doskonalenia Jakości Kształcenia	Do końca czerwca 2016 r.
10.	Analiza wyników badań kariery zawodowej absolwentów (wyniki uzyskane z Akademickiego Centrum Karier oraz od Rad Programowych poszczególnych kierunków)	Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia	Do końca czerwca 2016 r.
11.	Ewaluacja procedury zaliczania praktyk studenckich	Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia	Do końca czerwca 2016 r.
12.	Ocena mobilności studentów i młodej kadry naukowo-dydaktycznej	Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia	Do końca czerwca 2016 r.
13.	Przeprowadzenie wyrywkowej kontroli oceniania prac studentów, w tym prac dyplomowych	Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia	Do końca października 2016 r.
14.	Zatwierdzenie przez Radę Wydziału sprawozdania z oceny jakości kształcenia w roku akademickim 2015/2016	Wydziałowa Komisja ds. Oceny Jakości Kształcenia, Prodziekan ds. Kształcenia i Studentów	Do końca października 2016 r.
15.	Zatwierdzenie przez Radę Wydziału sprawozdania z doskonalenia jakości kształcenia w roku akademickim 2015/2016	Wydziałowa Komisja ds. Oceny Jakości Kształcenia, Prodziekan ds. Kształcenia i Studentów	Do końca października 2016 r.
16.	Aktualizacja strony internetowej	Prodziekan ds. Kształcenia i Studentów Administrator sieci komputerowej	Na bieżąco
17.	Doskonalenie systemu dyplomowania, w tym upowszechnienie systemu	Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia	Do końca 2016 r.

	antyplagiatowego	Prodziekan ds. Kształcenia i Studentów	
18.	Przyjęcie przez Radę Wydziału Wydziałowej Księgi Jakości Kształcenia	Prodziekan ds. Kształcenia i Studentów	Do końca 2016 r.
19.	Opracowanie projektu wydziałowej platformy wymiany informacji między przedsiębiorcami a studentami dotyczących kompetencji i oczekiwań obu stron	Dziekan, Prodziekani, Wydziałowy Zespół Doskonalenia Jakości Kształcenia	Do końca 2016 r.
20.	Przegląd i opracowanie, na podstawie kolejnych procedur ogólnouczelnianych, wydziałowych procedur doskonalenia jakości kształcenia	Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia; wydziałowy Zespół ds. programów kształcenia	Na bieżąco, do końca 2016 r.

Analiza informacji zawartych w tabelach A i B wskazuje jednoznacznie, że zawierają one zestaw zadań, które organy jednoosobowe Wydziału Ekonomicznego, w zakresie swych uprawnień dotyczących doskonalenia jakości kształcenia, planują do realizacji w okresie dwóch najbliższych lat.

Przygotowany zestaw działań operacyjnych wskazuje, że możliwe i realne staje się rozwiązanie zidentyfikowanych w toku oceny funkcjonowania WSDJK niesprawności.

Omówiona wyżej budowa USDJK i WSDJK w Uniwersytecie Opolskim i na Wydziale Ekonomicznym, opisana w całej dokumentacji formalnej pozwala na przypisanie tym Systemom cech przejrzystości.

Wynikającą z budowy tych Systemów strukturę decyzyjną i rezultaty działań, jako skutki decyzji, które dotyczą doskonalenia jakości kształcenia na Wydziale Ekonomicznym, można uznać za zadowalającą. Można ocenić ją również jako skuteczną. Będzie ona dalej doskonalona zgodnie z deklaracjami władz Uczelni i zaplanowanymi przedsięwzięciami władz Wydziału.

Analiza udostępnionej w toku oceny jakości kształcenia dokumentacji, informacji pozyskanych w wyniku spotkań z nauczycielami akademickimi tworzącymi minimum kadrowe, spotkań z pracodawcami, pracownikami administracji a przede wszystkim z członkami Komisji ds. Doskonalenia Jakości Kształcenia oraz Komisji ds. Oceny Jakości Kształcenia, pozwoliła na wskazanie szeregu przykładów działań potwierdzających skuteczności funkcjonowania WSDJK.

Za przykłady takich działań, podjęte i zrealizowane w ostatnich latach i potwierdzone udostępnionymi przez Władze Wydziału dokumentami, uznać można:

1. Na podstawie nieformalnego monitorowania losów absolwentów kierunku „Gospodarka przestrzenna” w 2011 roku stwierdzono potrzebę wprowadzenia nowej ścieżki kształcenia w postaci studiów inżynierskich. Zadanie zrealizowano od roku akademickiego 2012/2013.
2. Na podstawie weryfikacji możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia z przedmiotu „Projektowanie urbanistyczne”, prowadzący przedmiot zgłosili potrzebę stworzenia pracowni projektowej, poprzez wyposażenie sali w stoły projektowe. Zadanie zrealizowano w roku 2012.

3. Na podstawie weryfikacji macierzy pokrycia efektów kształcenia w 2012 roku dla kierunku „Gospodarka przestrzenna” oraz konsultacji ze studentami, stwierdzono potrzebę zwiększenia liczby godzin zajęć oraz punktów ECTS z przedmiotów dotyczących obszaru nauk przyrodniczych. Zadanie zrealizowano poprzez wprowadzenie od roku akademickiego 2013/2014 przedmiotu pod nazwą „Fizjografia urbanistyczna”, obejmującego 45 godz. zajęć i 3 p ECTS.
4. Na podstawie wyników badania losów zawodowych absolwentów kierunku „Gospodarka przestrzenna” w roku 2012 stwierdzono potrzebę zwiększenia udziału zajęć praktycznych w zakresie projektowania przy użyciu odpowiedniego oprogramowania komputerowego. Zadanie zrealizowano etapami, poprzez zwiększenie liczby godzin zajęć z przedmiotu „Geograficzne systemy informacji przestrzennej” z 45 do 60 godzin.
5. W oparciu o przeprowadzoną we wrześniu 2013 roku weryfikację księgozbioru dostępnego w bibliotekach i czytelnich Uniwersytetu Opolskiego w stosunku do wykazu publikacji naukowych wskazanych w sylabusach przedmiotów dla kierunku „Gospodarka przestrzenna” jako pozycje obowiązkowe, podjęto działania zapewniające wyższą dostępność do wymaganej literatury przedmiotu. Pozycje, co, do których dostępność w Bibliotece UO była ograniczona małą liczbą egzemplarzy lub ich brakiem, zostały zgłoszone do zakupienia przez Bibliotekę Wydziału Ekonomicznego UO. Znacząca część wskazanych do zakupienia pozycji została nabyta do końca roku 2013, a kolejne sukcesywnie są zamawiane.
6. Na podstawie określonej przez studentów kierunków „Gospodarka przestrzenna” oraz „Ekonomia” potrzeby wzmocnienia części praktycznej zajęć, wprowadzono od roku akademickiego 2013/2014 cykl Debat Studenckich pod nazwą „Gospodarka Przestrzenna – twórzmy dziś przestrzeń jutra”. Dotychczas zrealizowano 4 Debaty.
7. Na podstawie uwag zgłaszanych w październiku – listopadzie 2013 roku przez studentów działających w Radach Programowych dotyczących organizacji zajęć oraz kwalifikowania punktów ECTS z lektoratów języka obcego i zajęć wychowania fizycznego, ustalono, że rozwiązanie tej kwestii jest w dyspozycji władz UO. Stąd Prodziekan Wydziału ds. Studenckich i Kształcenia przekazał te postulaty do Rektora UO ds. Studenckich i Kształcenia. W efekcie od roku akademickiego 2014/2015 obowiązuje nowy system kwalifikowania przedmiotowych punktów ECTS.
8. Na podstawie postulatów studentów kierunków „Ekonomia”, „Logistyka”, „Zarządzanie”, zwiększono liczbę godzin laboratoriów w ramach przedmiotów informatycznych, m.in. „Technologie informacyjne”, oraz ćwiczeń z przedmiotów m.in. „Logistyka produkcji”, „Logistyka zaopatrzenia”, „Logistyka dystrybucji”, „Logistyka miejska i regionalna”, „Analiza ekonomiczno-finansowa”, „Ekonomika przedsiębiorstwa”. Spełniało to potrzebę wzmocnienia części praktycznej zajęć, a zmiany wprowadzono od roku akademickiego 2013/2014.
9. Obserwacje gromadzone w trakcie realizacji cyklu kształcenia, przy uwzględnieniu opinii studentów, posłużyły również przesunięciom dokonanym w planie studiów kierunków „Ekonomia”, „Logistyka”, „Zarządzanie”, jeśli chodzi o poszczególne przedmioty m.in. „Marketing”, „Zarządzanie jakością”, „Badania marketingowe”, „Rachunkowość finansowa”.
10. W odpowiedzi na sugestie przedstawiciela Akademickiego Inkubatora Przedsiębiorczości jako interesariusza wewnętrznego, wprowadzono od roku akademickiego 2013/2014 na wszystkich kierunkach studiów I stopnia przedmiot „Podstawy przedsiębiorczości” w wymiarze 15 godz.

11. Analiza wprowadzonych pilotażowo na kierunku „Gospodarka Przestrzenna” zasad raportowania i zaliczania praktyk studenckich doprowadziła do zastosowania tych rozwiązań dla pozostałych kierunków, a w konsekwencji dla całej Uczelni.
12. Szczegółowa analiza wyników ankiet studenckich pozwoliła na wychwycenie błędów metodologicznych w prowadzonym procesie ankietyzacji. Przyczyniło się to do podjęcia działań w celu zmiany formuły przeprowadzania badania ankietowego. Od nowego semestru studenci Wydziału (jako pierwsi na uczelni) będą wypełniać ankiety przy wykorzystaniu aplikacji USOS.

Powyższe jednoznacznie przekonuje, że struktura decyzyjna Wydziałowego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia jest skuteczna.

Analizując strukturę Wydziałowego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia, jego ciała kolegialne i organy jednoosobowe, z punktu widzenia interesariuszy wewnętrznych, tj. studentów oraz interesariuszy zewnętrznych – pracodawców, można wskazać szereg uwag i spostrzeżeń.

Studenci, jako Interesariusze wewnętrzni, mają zapewnioną możliwość udziału w pracach Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia w skład, którego wchodzi Komisje: ds. Doskonalenia Jakości Kształcenia oraz ds. Oceny Jakości Kształcenia. Do Zespołu formalnie powołano 3 studentów wydelegowanych przez właściwy organ samorządu studenckiego. Podkreślić należy, że przedstawiciele studentów w czasie spotkania z zespołem oceniającym PKA potwierdzili, że są zapraszani na spotkania Zespołu lub Komisji z odpowiednim wyprzedzeniem oraz przesyłane im są wszelkie niezbędne materiały i dokumenty, co należy ocenić pozytywnie.

Studenci na przestrzeni ostatnich dwóch lat zgłosili kilka postulatów dotyczących kształcenia w ocenianej jednostce. Przedstawiono je powyżej, omawiając działania podjęte i zrealizowane, a dotyczące skuteczności funkcjonowania WSDJK. Przypomnijmy raz jeszcze, że studenci postulowali zwiększenie liczby godzin zajęć w laboratoriach informatycznych, zmianę w planie studiów sekwencji przedmiotów „Marketing”, „Zarządzanie jakością”, „Badania marketingowe”, „Rachunkowość finansowa”, zmianę sposobu przypisania punktów ECTS do lektoratu z języka obcego oraz wprowadzenie większej liczby godzin zajęć praktycznych z przedmiotu „Projektowanie komputerowe” na kierunku „Gospodarka przestrzenna”. Wszystkie postulaty studentów, o ile były racjonalnie uzasadnione, zostały uwzględnione przez władze ocenianej jednostki. W przypadku spraw, które leżały w gestii władz rektorskich, były one przekazywane przez Wydziałowy Zespół według kompetencji, ze wskazaniem na stanowisko studenckie. Oznacza to, że wpływ studentów na doskonalenie jakości kształcenia jest w ocenianej jednostce realny, a ich zdanie jest traktowane z należytą uwagą, co należy ocenić pozytywnie.

Poza Wydziałowym Zespołem ds. jakości kształcenia przedstawiciele studentów zasiadają w radach programowych wszystkich kierunków studiów prowadzonych przez ocenianą jednostkę. Swoje opinie i postulaty mogą oni również zgłaszać na posiedzeniach Rady Wydziału, która zatwierdza zmiany proponowane przez Wydziałowy Zespół. Ponadto, warto zwrócić uwagę, że Wydział zapewnia udział kilku przedstawicieli studentów we wszystkich ciałach zajmujących się kwestią jakości kształcenia. W przypadku nieobecności jednego z przedstawicieli studentów, stanowisko studenckie może być reprezentowane przez pozostałych.

Studenci w czasie spotkania z zespołem oceniającym PKA, nie potrafili wskazać, czym zajmuje się wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia ani jakie organy wchodzi w jego skład. Sama jakość kształcenia została przez nich skojarzona z profesjonalizmem kadry dydaktycznej oraz wysokimi wymaganiami egzaminacyjnymi. Studenci mają możliwość zapoznania się z rocznymi sprawozdaniami Wydziałowego Zespołu

ds. Jakości Kształcenia, które są publikowane na stronie internetowej Wydziału w zakładce jakość kształcenia. Jednak żaden ze studentów nie wiedział o takiej możliwości. W związku z tym, zaleca się wizytowanej jednostce zintensyfikowanie działań mających na celu budowanie wśród studentów kultury jakości kształcenia.

W przywołanej zakładce znajdują się jedynie dokumenty dotyczące struktury wewnętrznego systemu jakości kształcenia oraz roczne sprawozdania Wydziałowego Zespołu. Brak jest natomiast bieżących informacji na temat działań bądź sukcesów wewnętrznego systemu. Ponadto, podkreślić należy, że Wydziałowy Zespół nie organizuje spotkań ze studentami lub warsztatów czy konferencji o tematyce dotyczącej jakości kształcenia, dlatego studenci nie mają świadomości, w jaki sposób przebiega praca nad doskonaleniem kształcenia na Wydziale. Jednym środkiem przekazywania informacji do studentów niebędących członkami Wydziałowego Zespołu są posiedzenia Rady Wydziału, co nie może zostać uznane za skuteczną formę przepływu informacji.

Zgodnie z informacjami zawartymi w Raporcie Samooceny, dokumentami pozyskanymi w trakcie wizytacji oraz informacji pozyskanych w wyniku spotkania z pracodawcami, udział interesariuszy zewnętrznych w procesie doskonalenia jakości kształcenia realizowany jest przede wszystkim poprzez funkcjonowanie Rady Biznesu.

Analiza dokumentacji, w tym protokołów z posiedzeń Komisji ds. Doskonalenia Jakości Kształcenia oraz Komisji ds. Oceny Jakości Kształcenia, nie potwierdziła udziału w pracach tych podmiotów Interesariuszy zewnętrznych.

Rada Biznesu Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Opolskiego została powołana decyzją Dziekana Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Opolskiego. Prezydium Rady Biznesu tworzą Prodziekan ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą Wydziału Ekonomicznego, przedstawiciel Banku PKO SA, Prodziekan ds. Kształcenia i Studentów Wydziału Ekonomicznego oraz pełnomocnik Dziekana ds. Kontaktów z Firmami. W skład Rady wchodzi ponadto pracodawcy, reprezentanci organizacji i stowarzyszeń gospodarczych.

Zgodnie z przyjętym regulaminem do zadań Rady Biznesu należy, między innymi współpraca Wydziału Ekonomicznego z otoczeniem społeczno-gospodarczym w zakresie prowadzenia badań naukowych i prac rozwojowych na rzecz podmiotów gospodarczych, ewaluacja i doskonalenie jakości kształcenia w celu ich dostosowania do potrzeb rynku pracy, uczestniczenie w realizacji procesu dydaktycznego, umożliwienie studentom Wydziału odbywania praktyk oraz staży zawodowych oraz wspieranie i uczestniczenie w inicjatywach studenckich

W toku analizy aktywności członków Rady Biznesu stwierdzono, że w proces opiniowania programów studiów zaangażowani są także przedstawiciele lokalnych instytucji i przedsiębiorstw, którzy nie są członkami Rady Biznesu. Ich opinie i refleksje na temat procesu kształcenia, programów studiów zbierane są poprzez spotkania Rad Programowych poszczególnych kierunków studiów. Z kolei Rady Programowe zgodnie z dokumentacją formalną przekazaną podczas wizytacji są częścią Wydziałowego Zespołu ds. Programów Kształcenia.

Wynikami prowadzonego szerokiego procesu konsultacji z interesariuszami zewnętrznymi są konkretne zmiany programowe na poszczególnych kierunkach studiów, specjalnościach w następującym zakresie:

- zwiększenia liczby godzin z takich przedmiotów jak: „Logistyka zaopatrzenia”, „Logistyka produkcji”, „Logistyka dystrybucji”, „Procesy magazynowania w logistyce” na kierunku „Logistyka”,
- wprowadzenia praktycznych przedmiotów z zakresu realizowania projektów finansowanych z UE na I i II stopniu kierunku „Ekonomia”,

- opracowania programu kształcenia dla nowej specjalności „Zarządzanie w Turystyce” na kierunku „Zarządzanie”,
- uruchomienia nowej specjalności „Funkcjonowanie i finansowanie sektora ekonomii społecznej” na II stopniu kierunku „Ekonomia”,
- wprowadzenia przedmiotów „Biznes plan”, „Zarządzanie wynikami”, „Rachunkowość grup kapitałowych” na I i II stopniu kierunku „Ekonomia”,
- wprowadzenia przedmiotu „Biznes Plan” na specjalności „Gospodarka finansowa i rachunkowość przedsiębiorstwa” czy też przedmiotu „Rachunkowość grup kapitałowych” na specjalności „Zarządzanie finansami i rachunkowość zarządcza”.

Z powyższego wynika, że w przedsięwzięciach dotyczących doskonalenia jakości kształcenia identyfikuje się wpływ interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych na decyzje podejmowane w zakresie doskonalenia jakości kształcenia.

2.2)

Wewnętrzny System Doskonalenia Jakości Kształcenia identyfikowany na Wydziale Ekonomicznym ma cechy kompleksowości.

Z analizy i oceny dokumentacji opisującej reguły funkcjonowania WSDZJK, w szczególności z treści Raportu Samooceny, rozmów z władzami Wydziału, członkami Komisji ds. Doskonalenia Jakości Kształcenia oraz Komisji ds. Oceny Jakości Kształcenia, a także informacji pozyskanych w trakcie spotkań z nauczycielami akademickimi, pracownikami administracji i pracodawcami wynika jednoznacznie, że System ten obejmuje wszystkie składniki oraz większość czynników, które mają wpływ na jakość kształcenia.

Analiza zawartości załącznika nr 4 obrazującego funkcjonowanie Wewnętrznego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia na Wydziale upoważnia do sformułowania wyżej przedstawionego wniosku. Wynika z niej, że w Systemie wyróżniono podstawowe obszary determinujące jakość kształcenia. Pewne uwagi można mieć, jeśli bliższej przyjrzymy się procedurom ich realizacji. Te ujęte w Księdze Jakości, są obecnie na etapie testów. Dotychczas realizowane, co podniesiono wyżej, wykonuje się w oparciu o nie obowiązujące obecnie zarządzenie Rektora nr 7/2014.

a w szczególności umożliwiają:

a)

Wewnętrzny System Doskonalenia Jakości kształcenia obejmuje wszystkie prowadzone w jednostce rodzaje studiów. Dotyczy, bowiem zarówno studiów I jak i II stopnia oraz studiów podyplomowych. Można stwierdzić, że charakteryzują się one podobnym stopniem zaawansowania. Respektują podstawowe zasady opisu efektów kształcenia według Krajowych Ram Kwalifikacji oraz wskazują główne metody weryfikacji efektów kształcenia określających bezpośredni nakład pracy studenta.

Monitorowanie efektów kształcenia na rynku pracy odbywa się w trakcie studiów i po ich ukończeniu. Narzędziem służącym do weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia podczas studiów jest też Opinia z miejsca odbywania praktyki oraz Raport sporządzany przez studenta. Dokumenty te stanowią podstawę dla opiekuna praktyk do zaliczenia studentowi odbycia praktyki i uzyskania stosownej liczby punktów ECTS.

Formalnego zaliczenia praktyk dokonuje Prodziekan ds. Kształcenia i Studentów po przanalizowaniu raportu z przebiegu praktyki oraz opisowej oceny wystawionej przez pracodawcę. Dostarczana przez studenta dokumentacja pozwala Prodziekanowi ds. studenckich prawidłowo zweryfikować uzyskanie zakładanych efektów kształcenia, szczególnie poprzez analizę wykonywanych przez studenta czynności oraz jego oceny przez

zakładowego opiekuna praktyk, co należy ocenić pozytywnie. Z zapewnień opiekunów praktyk wynika, że nie zdarzyła się sytuacja nie zaliczenia praktyki z powodu nie uzyskania zakładanych efektów kształcenia. Natomiast, opiekunowie praktyk kilkakrotnie zwracali studentowi przygotowany raport w celu jego uszczegółowienia.

Studenci obecni na spotkaniu potwierdzili, że są zaznajomieni z kryteriami odbywania i zaliczania praktyk. Całość materiałów jest dla nich udostępniona na stronie internetowej. Studenci ocenili, że regulamin praktyk został napisany w sposób zrozumiały i kompleksowy. Studenci pozytywnie ocenili pracę opiekunów praktyk, którzy są dla nich dostępni w czasie dyżurów i świadczą wszelką pomoc w sprawach związanych z odbywaniem praktyk.

W ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia na Wydziale dokonuje się analizy wyników sesji egzaminacyjnych, która pomaga w identyfikowaniu przedmiotów trudnych i podejmowania odpowiednich działań wspomagających prace studentów. Przeprowadzona została wyrywkowa kontrola oceniania prac studentów, w tym prac dyplomowych. Podjęto, w wyniku tej analizy działania ustalające zasady doboru promotora i recenzenta prac dyplomowych.

Z powyższego wynika, że uprawnione jest stwierdzenie, że Wydział Ekonomiczny, jako podstawowa jednostka organizacyjna Uniwersytetu Opolskiego określił efekty kształcenia na prowadzonych przez siebie formach i poziomach kształcenia i dokonuje oceny ich weryfikacji.

b) ,

Ocena i weryfikacja efektów kształcenia dokonywana z udziałem interesariuszy zewnętrznych oparta o opinie członków Rady Biznesu Wydziału Ekonomicznego oraz informacje pozyskane w procesie konsultacji indywidualnych realizowanych przez Rady Programowe poszczególnych kierunków studiów. Są to dwa podstawowe sposoby zaangażowania pracodawców w określanie i ocenę efektów kształcenia.

Poza działalnością Rady Biznesu, konsultacjami, jakie Rady Programowe odbywają z przedstawicielami interesariuszy zewnętrznych, zapewnienie udziału i wpływu opinii pracodawców i innych przedstawicieli rynku pracy na proces określania i oceny efektów kształcenia na Wydziale Ekonomicznym realizowane jest także przez współuczestnictwo w tworzeniu i realizacji studiów podyplomowych, wizyty studyjne w przedsiębiorstwach, instytucjach, praktyki i staże zawodowe realizowane przez Biuro Karier oraz bezpośrednią współpracę między konkretnym pracodawcą a Wydziałem.

Ważnym aspektem oddziaływania pracodawców na proces i efekty kształcenia jest bezpośredni udział praktyków w prowadzeniu zajęć. Są nimi zarówno przedstawiciele kadry naukowo - dydaktycznej Wydziału, którzy mają własne doświadczenie zawodowe jak również osoby pracujące w firmach czy instytucjach niebędące etatowymi pracownikami Wydziału Ekonomicznego. Specjaliści - praktycy prowadzą zajęcia dla studentów Wydziału, między innymi z takich zagadnień jak: przywództwo, systemy motywowania pracowników, rachunkowość czy obszar podatków i kontroli podatkowej.

Podczas realizowanych przez współpracujące z Wydziałem podmioty zawodowych praktyk studenckich i staży, student nabywa doświadczenie i wiedzę praktyczną. Weryfikacja i kontrola nabywania efektów kształcenia w toku praktyk studenckich odbywa się poprzez sporządzenie przez studenta odpowiedniego raportu oraz akceptacje jego treści przez opiekuna praktyk. Opiekun wystawia opinię z miejsca praktyki, w której potwierdza realizację programu praktyki. Z rozmowy z opiekunami praktyk, udostępnionego do wglądu przykładowego programu praktyk rekomendowane jest egzekwowanie od studentów i

pracodawców prawidłowego sformułowania programu praktyk polegającego między innymi na opisie zakresu wykonywanych prac, definiowaniu praktycznych zadań, jakie student może wykonać samodzielnie lub w zespole.

Oprócz udziału pracodawców w działaniach mających na celu określenie i weryfikację efektów kształcenia, przedsięwzięcia w tym zakresie realizuje także Biuro Karier.

Organizacje staży i praktyk zawodowych, organizacja wykładów oraz szkoleń i warsztatów jest istotnym elementem działalności Biura Karier. Tematyka dodatkowych zajęć o charakterze szkoleniowym oferowanych przez Biuro studentom obejmuje także rozwój ich kompetencji społecznych, uzupełnianie umiejętności praktycznych, np. związanych z pakietem Microsoft Office, zdobywanie dodatkowych umiejętności dotyczących efektywnego planowania rozwoju osobistego czy poszukiwania pracy. Przykładowe tematy szkoleń to między innymi: Skuteczna komunikacja, Motywacja a rozwój osobisty, Zarządzanie czasem i podnoszenie swojej efektywności, Rynek pracy - co wiedzieć i jak wygrać.

Akademickie Centrum Karier (ACK) pełniące funkcje Biura Karier posiada umowę o stałej współpracy z 21 podmiotami działającymi w województwie opolskim. Są to między innymi firmy i instytucje sektora ubezpieczeń, finansów, jednostki administracji publicznej, ogólnopolskie sieci handlowe.

Wśród nich można wymienić między innymi następujące przedsiębiorstwa i instytucje: Capgemini, Camp Counselors, PWC SDC, Smuda Consulting, Tesco, Opolskie Centrum Demokracji Lokalnej, IESConsulting, ING, Randstad, Państwowa Inspekcja Pracy, Lidl, Kolab Digital, Centrum Edukacji i Aktywizacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych, Philip Morris, Kelly Services, Atmoterm.

Na Uczelni działa także Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości, który poprzez organizację szkoleń, warsztatów, prowadzi aktywne doradztwo i pomoc w zakładaniu przez studentów własnej działalności gospodarczej, kształtując w ten sposób pożądane na rynku pracy umiejętności i wiedzę.

Przedstawiciele pracodawców współpracujących z Wydziałem uczestniczyli w bezpośrednim spotkaniu z członkami Zespołu Oceniającym PKA. W wypowiedziach udzielanych na spotkaniu potwierdzili oni swoje zaangażowanie i wpływ na formułowanie efektów kształcenia, ich weryfikowanie oraz opiniowanie programów studiów.

Wysoka frekwencja przedstawicieli interesariuszy zewnętrznych biorących udział w spotkaniu, różnorodność formułowanych opinii i uwag dotyczących ich współpracy z Wydziałem potwierdza realną aktywność przedstawicieli pracodawców - interesariuszy zewnętrznych.

Kontakty nieformalne związane ze współpracą z pracodawcami w ramach prac badawczych, konferencji naukowych, prowadzonych na Wydziale studiów podyplomowych, kursów potwierdzają ich wpływ na jakość kształcenia.

Wpływ interesariuszy zewnętrznych na skuteczność stosowanego Wewnętrznego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia ma następujące cechy:

- jest sformalizowany,
- obejmuje różnorodne formy zaangażowania interesariuszy zewnętrznych,
- umożliwia aktywne zaangażowanie interesariuszy zewnętrznych w budowanie kultury jakości kształcenia.

Rekomendowane jest bardziej efektywne korzystanie z wiedzy, informacji zwrotnych od pracodawców podczas realizacji praktyk studenckich. Do rozważenia pozostaje możliwość włączenia reprezentantów - pracowników ACK w strukturę organizacyjną ewaluacji WSDJK.

Przykładem dobrej praktyki jest rozwiązanie organizacyjne stosowane przez Uniwersytet Warmińsko – Mazurski (UWM) w Olsztynie, gdzie Biuro **ds. Kształcenia – Zespół ds. Zarządzania Jakością Kształcenia**, który w swoim zakresie zadań wypełnia, między innymi, funkcję Biura Karier jest częścią organizacyjną WSDJK UWM w Olsztynie.

c)

W celu jak najlepszego dostosowania oferty kształcenia do zmieniających się potrzeb rynku pracy, w Uniwersytecie Opolskim przeprowadza się monitoring losów zawodowych absolwentów.

Akademickie Centrum Karier (ACK) Uniwersytetu Opolskiego powstało w 2009 roku na podstawie Uchwały nr 28/2008-2012 Senatu Uniwersytetu Opolskiego z dnia 30 kwietnia 2009 roku. Regulamin ACK zatwierdzony został Uchwałą nr 37/2008-2012 Senatu Uniwersytetu Opolskiego z 28 maja 2009 r. Celem działalności ACK jest prowadzenie działalności wspierającej poszukiwanie pracy i rozwój zawodowy studentów i absolwentów Uniwersytetu Opolskiego.

Zadania te realizowane są m.in. poprzez:

- dostarczanie studentom i absolwentom Uniwersytetu informacji o rynku pracy i możliwościach podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- prowadzenie bazy danych studentów i absolwentów Uniwersytetu zainteresowanych podjęciem pracy, odbyciem stażu lub praktyki zawodowej,
- promocję studentów i absolwentów Uniwersytetu wśród pracodawców.

Monitorowanie i ocena efektów kształcenia na rynku pracy dokonywana jest od 2011 r. przez ACK. Badanie losów absolwentów przeprowadzane jest cyklicznie w 4 etapach. Badani są absolwenci wszystkich kierunków studiów. Etap I przeprowadzany jest od czerwca do września i obejmuje zebranie danych oraz oświadczeń o zgodzie na udział w badaniach. ACK wysyła elektroniczną ankietę do absolwentów, archiwizuje zwrócone анкiety, dokonuje analizy danych. Etap II przeprowadzany jest w rok po ukończeniu studiów. ACK przesyła absolwentom drugą ankietę, archiwizuje dane i opracowuje drugą część raportu. Etap III przeprowadzany jest trzy lata po ukończeniu studiów, a etap IV po pięciu latach. Wtedy też ACK opracowuje ostateczny raport po konsultacji merytorycznej z Uczelnianym Zespołem ds. Doskonalenia Jakości Kształcenia.

Prorektor ds. kształcenia i studentów prezentuje wyniki poszczególnych raportów na posiedzeniu Senatu. Wybrane wyniki raportu przedstawiane są Dziekanom Wydziałów a także właściwym organom województwa opolskiego i miasta Opola. Informacja o wynikach badań publikowana jest na stronie internetowej Uczelni.

Niezależnie od badań ACK Katedra Geografii Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej na kierunku „Gospodarka Przestrzenna”, prowadzi od 2011 r. także monitoring losów swoich absolwentów.

Pierwszych absolwentów pytano o ich spostrzeżenia odnośnie przebiegu studiów, chęć dalszego studiowania, preferowanych i wybieranych kierunków studiów. Dzięki tym nieformalnym badaniom Rada Programowa dowiedziała się o potrzebie utworzenia studiów inżynierskich na kierunku „Gospodarka Przestrzenna”, czy konieczności zwiększenia liczby godzin zajęć projektowych i w zakresie geograficznych systemów informacji przestrzennej. Od 2012 roku Katedra Geografii Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej wprowadziła regularne badania. W opracowaniu jest system zawierający zestaw ankiet dla wszystkich prowadzonych w Wydziale kierunków studiów. Analiza badań absolwentów kierunku „Gospodarka przestrzenna” realizowanych w latach 2012 -2014 potwierdza, że wśród kompetencji, które zdaniem ankietowanych osób są najbardziej przydatne w zawodowym

życiu wymieniono: umiejętność pracy w zespole, wiedzę kierunkową, umiejętność prowadzenia badań, analiz, obserwacji i interpretacji zjawisk społecznych. Wyniki te potwierdziły słuszność wprowadzenia zajęć pozwalających na realizację wspomnianych kompetencji absolwentów.

Senat Uniwersytetu Opolskiego Uchwałą nr 122/2008-2012 z dnia 26 maja 2011 r. przyjął Regulamin monitorowania karier zawodowych absolwentów Uniwersytetu Opolskiego. Za przeprowadzenie badań odpowiada Prorektor ds. Kształcenia i Studentów. W celu zapewnienia właściwej realizacji badań ACK powołało Zespół ds. Badań Losów Absolwentów na Uniwersytecie Opolskim.

W kontekście stwierdzonych działań dotyczących monitorowania losów absolwentów w celu oceny efektów kształcenia na rynku pracy, rekomenduje się:

- większe korzystanie z możliwości ankietowania on-line,
- wykorzystywanie mediów społecznościowych do angażowania większej liczby absolwentów jak również do pogłębiania wzajemnej komunikacji Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Opolskiego ze swoimi byłymi studentami,
- korzystanie z możliwości wdrożenia systematycznych badań lokalnego /regionalnego rynku pracy, wykorzystania w tym celu formalnej współpracy z organizacjami pracodawców działającymi w województwie opolskim.

d)

Monitorowanie i przeprowadzanie okresowych przeglądów kształcenia jest realizowane przy wykorzystaniu procedur przeglądów programu kształcenia. Są one dokonywane raz w roku po zakończeniu semestru zimowego.

Okresowe przeglądy programów kształcenia mają na celu zapewnienie spójności realizowanej koncepcji kształcenia z efektami przyjętymi dla określonego kierunku studiów oraz realizowanego profilu kształcenia. Obejmują one również analizę programów kształcenia w kontekście propozycji i uwag zgłaszanych przez interesariuszy, zarówno wewnętrznych jak i zewnętrznych.

Podstawą dokonywania przeglądów są protokoły ze spotkań z interesariuszami czy protokoły z posiedzeń Rady Biznesu oraz protokoły spotkań Zespołu ds. Programów Kształcenia.

Odpowiedzialnymi na cały proces monitorowania i przeprowadzania przeglądów programowych są Rady Programowe poszczególnych kierunków i Zespół ds. Programów Kształcenia, który opracowuje zbiorczą ich analizę, wskazując na propozycje zmian. Informacja taka jest raz w roku przedstawiana Radzie Wydziału, która po dyskusji i uznaniu zasadności proponowanych zmian, zgodnie ze swymi kompetencjami, dokonuje korekty w programach kształcenia.

e)

Za analizę zasad oceniania studentów odpowiedzialny jest Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia. W ramach wewnętrznych procedur każdy prowadzący zajęcia zobowiązany jest do przygotowania raportu z osiągniętych w ramach przedmiotu efektów kształcenia (na specjalnym druku) i przekazywania go Prodziekanowi ds. Kształcenia i Studentów w terminie do 30 września każdego roku. Ponadto Wydziałowy Zespół dokonuje corocznie sprawdzenia dokumentacji wybranych kursów, w tym wszystkich prac zaliczeniowych, jeśli były wymagane. Z ostatniego raportu Wydziałowego Zespołu wynika, że wszystkie założone dla poszczególnych przedmiotów efekty kształcenia zostały osiągnięte. W raporcie brak jest natomiast bardziej szczegółowych informacji na temat problemów, które zauważył Zespół lub uwag zgłaszanych przez członków Zespołu. Tak lakoniczne podsumowanie może świadczyć

jedynie o powierzchownej analizie problemu. Członkowie Zespołu nie wskazali w ogóle jakiego rodzaju wnioski zostały przedstawione w czasie spotkań oraz jakiego rodzaju zmiany w sposobie weryfikacji efektów kształcenia zostały wprowadzone.

Przedstawiciele studentów potwierdzili, że nie brali udziału w pracach dotyczących weryfikacji efektów kształcenia. Nie znają oni również wyników prowadzonych prac. W dalszej kolejności wskazać należy, że w pracach Wydziałowego Zespołu nie pojawiło się zagadnienie zasad oceniania studentów ani na poszczególnych kursach ani w przypadku praktyk studenckich czy procesu dyplomowania. W szczególności, Wydział nie przyjął jednolitego dokumentu określającego wiążące zasady oceniania. Każdy prowadzący zajęcia może przyjąć własne kryteria, o ile mieszczą się one w instytucjonalnych ramach regulaminu studiów.

Ponadto, należy podkreślić, że studenci wypełniający ankietę oceny nauczyciela akademickiego nie mają możliwości wyrażenia swojej opinii na temat sposobu weryfikacji przedmiotowych efektów kształcenia ani zasad oceniania ponieważ tego typu zagadnienia nie zostały uwzględnione w kwestionariuszu. Być może wynika to z tego, że wypełniana przez studentów ankietą to ankietą oceny nauczyciela akademickiego a nie ankietą oceny zajęć dydaktycznych. Student ma oczywiście możliwość wpisania swobodnego komentarza, jednak nie jest to rozwiązanie kompleksowe.

Podsumowując, należy stwierdzić, że udział studentów w procedurze oceny zasad oceniania studentów i weryfikacji efektów kształcenia jest niewystarczający. W związku z tym zaleca się ocenianej jednostce włączenie przedstawicieli studentów w prace związane z analizą raportów z osiągniętych w ramach przedmiotu efektów kształcenia oraz wprowadzenie do ankiety studenckiej pytania o zasady oceniania i weryfikację efektów kształcenia, mając na uwadze, że ankiety w takim wypadku powinny być przeprowadzane po sesji egzaminacyjnej.

f)

Studenci uczestniczą w ocenie jakości kadry prowadzącej zajęcia poprzez wypełnianie ankiet oceny nauczyciela akademickiego. Ankietyzacja odbywa się regularnie co semestr i dotyczy wszystkich nauczycieli akademickich z którymi student miał zajęcia w danym semestrze. Student wypełnia ankietę w formie papierowej, po zakończeniu sesji egzaminacyjnej. Ze względu na przyjętą formę, odsetek zwrotu ankiet jest duży. Wydział planuje jednak przeprowadzanie badania za pośrednictwem elektronicznego systemu USOS, co ma w założeniu ułatwić opracowanie wyników. Wypełnione przez studentów ankiety są przekazywane do opracowania przez jednostkę administracji centralnej Uczelni - Centrum Edukacji Ustawicznej Uniwersytetu Opolskiego. Wyniki badania przekazywane są Dziekanowi oraz Wydziałowemu Zespołowi ds. Jakości Kształcenia.

Podkreślić należy, że z przeprowadzonego badania nie powstało żadne zbiorcze opracowanie zawierające problemy najczęściej zgłaszane przez studentów. Pozytywnie należy ocenić natomiast udostępnianie wyników badania przedstawicielom studentów w Wydziałowym Zespole ds. Jakości Kształcenia. Mają oni możliwość zapoznania się z wynikami badania jak również z komentarzami wpisywanymi przez studentów.

Studenci obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym PKA podkreślili jednomyślnie, że nie widzą oni sensu wypełniania przez nich ankiet. W szczególności nie dostrzegają oni żadnych efektów, nie mają informacji na temat wykorzystywania wyników badania oraz czy w ogóle takie wyniki są opracowywane. Takie nastawienie wynika głównie z ograniczonych działań jednostki, które służyłyby upowszechnieniu wśród studentów wiedzy na temat celu, wyników, a także sposobu wykorzystywania ankietyzacji do doskonalenia procesu kształcenia. Studenci nie zgłaszali tego problemu władzom ocenianej jednostki, ponieważ uznali, że nie leży to w ich gestii.

W ramach prac Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia omawiane są mechanizmy oceny nauczycieli akademickich przez studentów. Z relacji przedstawicieli studentów wynika, że biorą oni aktywny udział w tych dyskusjach. W ich wyniku Wydział planuje zmianę formy przeprowadzenia badania oraz uzupełnienie ogólnouczelnianego kwestionariusza ankietowego o dodatkowe pytania, uwzględniające charakterystykę Jednostki.

Wydział nie przeprowadza oceny kadry wspomagającej proces kształcenia. Studenci nie mają możliwości oceny pracowników administracji Wydziału w tym pracowników sekretariatu ds. studenckich, co ocenia się negatywnie. Ponadto, Wydziałowy Zespół ds. Jakości w czasie posiedzeń nie poruszał tego zagadnienia.

Podsumowując, wewnętrzne procedury zapewnienia jakości kształcenia zapewniają ocenę kadry prowadzącej kształcenie przez studentów. Wyniki tej oceny powinny służyć doskonaleniu jakości kształcenia. W przypadku oceny pracowników administracyjnych oceniana jednostka nie wprowadziła odpowiedniej procedury.

g)

Badania naukowe, realizowane na Wydziale, są spójne z systemem kształcenia. Obejmują one kluczowe obszary z zakresu ekonomii, zarządzania, finansów gospodarki regionalnej, gospodarki przestrzennej pokrywające się z prowadzonymi kierunkami studiów. Wydział prowadzi działania w zakresie weryfikacji poziomu naukowego zarówno poszczególnych jednostek, jak i pracowników. Dokonywana jest weryfikacja postępów naukowych każdego pracownika na podstawie arkusza oceny nauczyciela akademickiego oraz katedr. Poziom naukowy Wydziału oceniany jest na podstawie kryteriów oceny parametrycznej.

h)

Elementy przeglądów infrastruktury na wizytowanym Wydziale występują w formie tradycyjnej, tzn. władze Wydziału reagują na sygnały o brakach w infrastrukturze. Informację na temat stanu infrastruktury badawczej i dydaktycznej Wydział uzyskał także z badań ankietowych absolwentów. Na podstawie postulatów studentów kierunków „Ekonomia”, „Logistyka”, „Zarządzanie”, dokonano przeglądu laboratoriów komputerowych w celu zwiększenia udziału zajęć prowadzonych w pracowniach komputerowych. Wewnętrzny system uwzględnia ocenę *zasobów materialnych, w tym infrastrukturę dydaktyczną i naukową* i w wyniku tej oceny na Wydziale przeprowadza się gruntowny remont pomieszczeń dydaktycznych. Z opinii uzyskanych od studentów w czasie spotkania z zespołem oceniającym PKA wynika, że studenci są zadowoleni z warunków w których studiują i nie zgłaszają w tym przedmiocie istotnych zastrzeżeń. W związku z trwającym remontem w budynku Wydziału liczą oni na korzystne zmiany. Studenci otrzymują ze strony władz Uczelni i Wydziału istotne wsparcie i opiekę dydaktyczną, naukową, materialną a także możliwość wymiany międzynarodowej. Biuro Karier podejmuje działania ułatwiające studentom wejście na rynek pracy. Wewnętrzny system dokonuje oceny tych działań poprzez badania ankietowe oraz dyskusje na posiedzeniach odpowiednich zespołów ds. jakości kształcenia.

i)

Podstawą oceny funkcjonowania systemu informacyjnego są informacje pozyskane w wyniku stosowania procedury określającej zasady gromadzenia i przechowywania informacji. Metodą pozyskania stosowanych informacji jest analiza protokołów Zespołu ds. Jakości Kształcenia oraz Rad Programowych poszczególnych kierunków studiów, sporządzanych raportów oraz sprawozdań. Niezależnie od tego na bieżąco prowadzone jest monitorowanie funkcjonowania systemu informacyjnego, które realizują Zespół ds. Jakości kształcenia oraz

Sekretariat Wydziału. Rezultatem prowadzonych działań są informacje przedstawiane Radzie Wydziału i Dziekanowi. Na ich podstawie podejmowane są decyzje dotyczące doskonalenia systemu informacyjnego.

Analiza i ocena funkcjonowania systemu informacyjnego, pozwala zauważyć że słabą stroną tego systemu jest wykorzystywanie pozyskanych w ten sposób informacji do doskonalenia jakości kształcenia.

j)

Studenci mają dostęp do aktualnych informacji o programach studiów, zakładanych efektach kształcenia zarówno kierunkowych jak i przedmiotowych, organizacji i procedurach toku studiów, które są publikowane na stronie internetowej Wydziału. W czasie spotkania z zespołem oceniającym PKA potwierdzili, że nie mają oni problemów z dotarciem do niezbędnych dla nich informacji w tym przede wszystkim do sylabusów.

Podkreślić jednak należy, że Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia nie przewiduje procedury oceny sposobu przedstawienia aktualnych informacji o programach kształcenia oraz o organizacji toku studiów. Brak przejrzystości określonych procedur powoduje, że oceniana jednostka nie przeprowadza badania satysfakcji studentów z dostępu do aktualnych i obiektywnie przedstawionych informacji o programach studiów, zakładanych efektach kształcenia, organizacji i procedurach toku studiów, co należy ocenić negatywnie. W szczególności studenci nie są konsultowani odnośnie sposobu prezentowania ww. informacji.

2.3)

Ocena wpływu stopnia wykorzystania wyników Wewnętrznego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia na politykę jakości i budowę kultury jakości kształcenia na Wydziale Ekonomicznym nie jest jednoznaczna. Z jednej strony zauważa się brak w pełni określonych i wykształconych mechanizmów analizy, oceny i doskonalenia jakości kształcenia, z drugiej zaś identyfikuje się interesujące przejawy konkretnych działań i ich skutki, które tworzą kulturę jakości.

Taki stan jest wynikiem nie wdrożenia w pełnym zakresie obowiązujących procedur i innych narzędzi wykorzystywanych w toku ich stosowania. Zwraca uwagę pominięcie w Księdze Jakości procedur dotyczących analizy i oceny czynników mających wpływ na jakość kształcenia, jak również nie uwzględnienie w badaniu pracowników administracji, jako interesariuszy wewnętrznych.

Analiza całej dokumentacji pozyskanej dla oceny jakości kształcenia pozwala na stwierdzenie, że stosowane metody należą do podstawowych i wynikają, przede wszystkim, ze zakresu podejmowanych zadań i stosowanych procedur, jako formalnych sposobów opisu wykonywanych sekwencji działań. Brak pełnego obrazu stosowanych procedur, które narzucają formalne wymagania wyznaczone przez PKA, nie daje również podstaw do wyrażenia opinii, co do sekwencyjności ich przeprowadzania.

Słabą stroną WSDJK na Wydziale Ekonomicznym jest planowanie działań będących skutkami podejmowanych decyzji dotyczący poprawy jakości kształcenia. Identyfikuje się działania tylko cząstkowe, najczęściej wynikające z bieżących potrzeb. Nie ma działań planowych w zakresie podstawowych obszarów składających się na WSDJK. Pewnym rozwiązaniem idącym w dobrym kierunku są przedstawione we wcześniejszej części raportu programy operacyjne doskonalenia jakości kształcenia, ujęte w formie harmonogramów działań, przygotowane w perspektywie bieżącego i przyszłego roku kalendarzowego. Kluczowym zadaniem władz Wydziału będzie ich wypełnienie, odpowiednio do zadeklarowanego zakresu.

Z przedstawionych powyżej informacji wynika także, że mechanizmy weryfikacji wyników stosowane przez Komisję ds. Doskonalenia Jakości Kształcenia oraz Komisję ds. Oceny Jakości Kształcenia w zakresie działań korygujących, naprawczych i doskonalących, nie są dostatecznie jednoznacznie wykształcone. Taki wniosek wynika z obserwacji funkcjonowania wydziałowych podmiotów działających na rzecz doskonalenia jakości kształcenia. Potwierdza go brak w Księdze Jakości stosownych procedur zmierzających do weryfikacji wyników działań usprawniających i doskonalących.

Przedstawiona powyżej charakterystyka przedsięwzięć dotyczących skuteczności Wewnętrznego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia wynikających z zasad realizacji procedur wskazanych w Księdze Jakości pokazuje, na co zwracano uwagę wcześniej, nie w pełni wykształcone reguły wykonywania działań pro jakościowych na Wydziale Ekonomicznym. Odbija się to na skuteczności Systemu. Ten obraz pozostaje w pewnej opozycji do zidentyfikowanego i opisanego wcześniej zestawienia praktycznych dokonań, jakie są wynikiem stosowania WSDJK na Wydziale. Są one jednoznaczne, a potwierdzone przez interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, dokumentują skalę dokonanych zmian.

To, co rzuca się w oczy to brak systematyczności w prowadzeniu przedsięwzięć zmierzających do budowy i doskonalenia kultury jakości kształcenia.

Zaleca się zintensyfikowanie działań podporządkowanych poprawie skuteczności monitorowania Wewnętrznego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia, wprowadzenia i egzekwowania systematyczności i systemowości wykorzystywania mechanizmów analizy, oceny i doskonalenia jakości kształcenia oraz pełniejsze i bardziej konsekwentne wprowadzanie wyników ocen doskonalenia Systemu.

Załącznik nr 4 Funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego: ocena w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

2.1) Ocena struktury Wydziałowego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia wypada pozytywnie. Ocena przejrzystości struktury decyzyjnej w obszarze doskonalenia jakości kształcenia oraz skuteczności podejmowanych działań można uznać za satysfakcjonującą. Struktura zarządzania jakością kształcenia umożliwia studentom udział w podejmowaniu istotnych decyzji dotyczących jakości kształcenia. W strukturze podejmowania decyzji identyfikuje się także wpływ interesariuszy zewnętrznych na skuteczność decyzji w zakresie doskonalenia jakości kształcenia. Można, zatem stwierdzić, że wpływ interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych na skuteczność decyzji podejmowanych w zakresie zapewnienia jakości kształcenia jest zadowalający. Struktura zarządzania jakością kształcenia jest przejrzysta i umożliwia studentom udział w podejmowaniu istotnych decyzji dotyczących jakości kształcenia.

2.2) Wydział Ekonomiczny określił efekty kształcenia na prowadzonych przez siebie formach i poziomach kształcenia. Ocena i weryfikacja efektów kształcenia dokonywana z udziałem interesariuszy zewnętrznych, oparta jest o opinie członków Rady Biznesu Wydziału Ekonomicznego oraz informacje pozyskane w procesie konsultacji indywidualnych realizowanych przez Rady Programowe poszczególnych kierunków studiów. W Uniwersytecie Opolskim przeprowadza się monitoring losów zawodowych absolwentów. Udział studentów w procedurze oceny zasad oceniania studentów i weryfikacji efektów kształcenia wymaga wzmocnienia.. Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia ocenianej jednostki nie przewiduje udziału studentów w

dokonywaniu oceny zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej .Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia powinien zostać uzupełniony o procedury oceny sposobu przedstawienia aktualnych informacji o programach kształcenia oraz o organizacji toku studiów.

2.3) Funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości obejmuje podstawowe obszary oceny jakości kształcenia i identyfikuje interesujące przejawy konkretnych działań i ich skutki, które tworzą kulturę jakości.

Zaleca się zintensyfikowanie działań podporządkowanych poprawie skuteczności monitorowania Wewnętrznego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia, wprowadzenia i egzekwowania systematyczności i systemowości wykorzystywania mechanizmów analizy, oceny i doskonalenia jakości kształcenia oraz pełniejsze i bardziej konsekwentne wprowadzanie wyników ocen doskonalenia Systemu.

Kryterium 3. Spójność stosowanego w jednostce opisu celów i efektów kształcenia na oferowanych studiach doktoranckich i podyplomowych oraz sprawność i wiarygodność systemu weryfikującego i potwierdzającego ich osiągnięcie.

3.1),

Rada Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Opolskiego posiada uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia. Posiadanie jednego uprawnienia nie upoważnia jednostki do prowadzenia kształcenia na studiach III stopnia, tzw. studiów doktoranckich.

3.2)

Uchwała Senatu nr 33/2-12-2016 z dnia 27 czerwca 2013 r. określiła REGULAMIN STUDIÓW PODYPLOMOWYCH W UNIWERSYTECIE OPOLSKIM, który jest podstawowym dokumentem dla prowadzenia studiów podyplomowych w Uniwersytecie Opolskim. Regulamin studiów podyplomowych zawiera części dotyczące: Postanowienia ogólne, Tworzenie, przekształcanie i znoszenie studiów podyplomowych, Organizacja i dokumentacja studiów podyplomowych, Zasady odpłatności za studia podyplomowe, Warunki i tryb rekrutacji, Prawa i obowiązki słuchacza studiów podyplomowych, Zaliczenie zajęć oraz ukończenie studiów podyplomowych, Skreślenie z listy słuchaczy studiów podyplomowych i wznowienie studiów oraz Postanowienia końcowe.

Do kompetencji Rady Wydziału należy uchwalanie, zgodnie z wytycznymi ustalonymi przez Senat UO, planów i programów studiów podyplomowych. Pakiet programu kształcenia na studiach podyplomowych zawiera:

- a) uchwałę Rady Wydziału w sprawie utworzenia studiów podyplomowych,
- b) nazwę studiów ze wskazaniem obszaru/ dziedziny kształcenia,
- c) sylwetkę absolwenta z uwzględnieniem adresatów studiów,
- d) szczegółowe warunki rekrutacji na studia,
- e) wymagania stawiane kandydatom na studia,
- f) cel i zakładane efekty kształcenia,
- g) tryb, formę i zakres tematyczny studiów,
- h) czas trwania i sposób oceniania efektów kształcenia,
- i) język wykładowy.
- j) plan i program studiów z podziałem na semestry, przedmioty, kategorie zajęć, godziny dydaktyczne, punkty ECTS,
- k) karty przedmiotów z określonymi kryteriami zaliczenia przedmiotów,

- l) warunki uzyskania świadectwa ukończenia studiów,
- m) wykaz kadry dydaktycznej prowadzącej zajęcia na studiach,
- n) przewidywaną liczbę słuchaczy i limity przyjęć (min. i max liczbę słuchaczy),
- o) kosztorys studiów sporządzony dla minimalnej liczby słuchaczy warunkującej samofinansowanie się studiów.

Wydział - jednostka organizacyjna prowadząca studia podyplomowe zobowiązana jest do zapewnienia:

- kadry dydaktycznej posiadającej odpowiednie kwalifikacje,
- sal dydaktycznych i niezbędnego wyposażenia,
- materiałów dydaktycznych,
- obsługi administracyjno-technicznej studiów.

Oferta edukacyjna studiów podyplomowych na rekrutację 2014/2015 obejmowała ofertę sześciu studiów podyplomowych:

1. *Realizacja projektów unijnych w nowej perspektywie finansowej 2014-2020* - realizuje: Katedra Finansów i Rachunkowości,
2. *Wycena nieruchomości* - realizuje: Zakład Teorii Ekonomii,
3. *Pośrednik i zarządca nieruchomości* - realizuje: Zakład Teorii Ekonomii,
4. *Kompetencje biznesowe w zarządzaniu przedsiębiorstwem*, realizuje: Katedra Organizacji i Zarządzania,
5. *Rachunkowość i polityka podatkowa w przedsiębiorstwach* - realizuje: Katedra Finansów i Rachunkowości,
6. *Zarządzanie zasobami ludzkimi* - realizuje: Katedra Organizacji i Zarządzania.

Wszystkie studia podyplomowe zgłoszone przez oceniany Wydział do oferty na rok akademicki 2014/2015 mieszczą się w zakresie dyscyplin naukowych, dla których realizowane są badania naukowe oraz proces dydaktyczny.

W roku akademickim 2014/2015 uruchomiono tylko dwa studia podyplomowe:

- *Rachunkowość i polityka podatkowa w przedsiębiorstwach*,
- *Zarządzanie zasobami ludzkimi*.

Pozostałe zgłoszone studia podyplomowe nie zostały uruchomione z powodu nie wystarczającej liczby kandydatów, co wynika z warunku samofinansowania studiów. W rozmowach z opiekunami i kierownikami studiów podyplomowych wskazano, że zmniejszenie narzutów ogólnouczelnianych pozwoliłoby uruchomić studia podyplomowe przy mniejszej liczbie kandydatów, a warunek 30 kandydatów w obecnej sytuacji edukacyjnej jest trudne do realizacji.

Oferta sześciu studiów podyplomowych zawiera właściwą dokumentację wynikającą z wewnętrznych aktów prawnych uczelni. Opis efektów kształcenia jest wykonany zgodnie z opisem analogicznym do opisów studiów I czy II stopnia. Efekty te są realizowane przez przedmiotowe efekty kształcenia, które zawarte są w kartach przedmiotowych.

Efekty kształcenia na studiach podyplomowych są zgodne z oczekiwaniami pracodawców, ale nie prowadzą do nabycia uprawnień do wykonywania zawodu, co wynika ze zmian aktów prawnych wprowadzających deregulacje zawodowe, a tylko do nabycie nowych umiejętności niezbędnych na rynku pracy,. Głównym celem studiów podyplomowych jest aktualizacja oraz pogłębienie wiedzy zawodowej, a także możliwości pogłębienia przez słuchacza wiedzy służącej pracy na określonych stanowiskach w działach takich jak: księgowość czy kadry.

Program i plan studiów podyplomowych jest realizowany w nakładzie czasu 60 punktów ECTS w czasie trwania dwóch semestrów. Zajęcia dydaktyczne na studiach podyplomowych realizowane są w większości przez nauczycieli akademickich wydziału, ale znaczna część na studiach podyplomowych z zakresu rachunkowości, zarządzania

nieruchomościami czy zarządzania kadrami jest prowadzona przez doświadczonych praktyków, co tworzy właściwą jakość kształcenia.

Studia podyplomowe: „Rachunkowość i polityka podatkowa w przedsiębiorstwach”. Większość zajęć prowadzi adiunkci Katedry Finansów i Rachunkowości, którzy poza pracą naukowo-dydaktyczną na Uniwersytecie, od wielu lat współpracują z firmami szkoleniowymi prowadząc szkolenia z obszaru rachunkowości, finansów przedsiębiorstwa, projekcji finansowej. Opiekę naukową nad studiami sprawują samodzielni pracownicy naukowo-dydaktyczni. W uzasadnionych przypadkach zajęcia prowadzi doświadczeni praktycy gospodarczy, wśród nich jest doradca podatkowy, wieloletni pracownik ZUS, biegli rewidenci.

Ponadto wśród prowadzących są pracownicy (adiunkci) Wydziału Prawa i Administracji, sędzia oraz osoba prowadząca jednocześnie praktykę radcy prawnego. Różnorodność dziedzin nauki reprezentowanych przez poszczególnych prowadzących wpływa pozytywnie na jakość przekazywanych treści programowych. Firmą, która bezpośrednio współpracuje przy realizacji w/w studiów podyplomowych jest Kancelaria biegłych rewidentów „Badex”, Biuro Rachunkowe doradcy podatkowego.

Kadra naukowo-dydaktyczna prowadząca zajęcia na studiach podyplomowych „Zarządzanie zasobami ludzkimi” jest dobierana odpowiednio do programu studiów. Większość zajęć prowadzi adiunkci Katedry Organizacji i Zarządzania, którzy poza pracą naukowo-dydaktyczną na Uniwersytecie, od wielu lat współpracują z firmami szkoleniowymi prowadząc szkolenia z obszaru zarządzania zasobami ludzkimi. Ponadto wśród prowadzących jest pracownik Wydziału Prawa i Administracji, prowadzący jednocześnie praktykę radcy prawnego. Dwie osoby są praktykami gospodarczymi z doświadczeniem dydaktycznym. Pracowały one wcześniej na Uniwersytecie Opolskim – jedna na Wydziale Ekonomicznym, druga w Instytucie Psychologii. Doświadczenie naukowe i zawodowe kadry dydaktycznej zapewnia osiągnięcie założonych efektów kształcenia

3.3),

Zapewnienie efektów kształcenia na studiach podyplomowych zgodnych z wymaganiami organizacji zawodowych i pracodawców realizowane jest poprzez udział partnerów społecznych, przedsiębiorstw, w tworzeniu i realizacji programu w/w studiów.

Wizytowany Wydział prowadzi/prowadził w latach 2012-2015 kształcenie podyplomowe w zakresie: Rachunkowość i polityka podatkowa w przedsiębiorstwach, Zarządzanie zasobami ludzkimi.

Warto podkreślić, iż Wydział Ekonomiczny oferuje swoim studentom możliwość zdobycia certyfikatu EBCL (European Business Competence Licence). Jest autoryzowanym ośrodkiem, który przygotowuje aplikantów do zdawania egzaminu. Certyfikat EBCL wydawany jest przez niezależne centrum EBCL w Wiedniu, stanowi świadectwo praktycznej wiedzy ekonomicznej. Jest pożądanym na rynku pracy potwierdzeniem nabycia praktycznych umiejętności. Honorowany jest między innymi przez takie firmy jak: Siemens, Wella, T-Mobile, Xerox, ABB.

Obserwowany jest spadek liczby słuchaczy na oferowanych obecnie studiach podyplomowych. Sposobem przeciwdziałania temu zjawisku powinno być zbudowanie strategii studiów podyplomowych we współpracy z pracodawcami, stworzenie większej oferty studiów podyplomowych w oparciu o realizacje wspólnych projektów szkoleniowych. W tym celu Wydział powinien bardziej skutecznie rozpoznawać potrzeby rozwoju absolwentów Uczelni, tak by studia podyplomowe były elementem całego procesu ciągłego uczenia i tworzyły bazę potencjalnych słuchaczy studiów podyplomowych. Rekomendowane

jest także zwiększenie procesu certyfikacji zawodowej, specjalistycznej na nowych kierunkach studiów podyplomowych.

3.4),

Wszystkie studia podyplomowe oferowane w rekrutacji na rok akademicki 2014/2015 zawierają pełny opis w formie pakietu dokumentów wśród których jest plan studiów wraz z kartami przedmiotów. Siatka przedmiotowa tworzy zbiór przedmiotów realizowanych w dwóch semestrach – po 30 pktów ECTS każdy semestr. Kart przedmiotowe zawierają: przedmiotowe efekty kształcenia, treści kształcenia, metody dydaktyczne, bilans czasu pracy słuchacza oraz formy weryfikacji uzyskania efektów kształcenia. Wyznaczony nakład pracy słuchacza zawiera duży udział godzin pracy własnej, co wymagałoby weryfikacji i urealnienia w szczególności godzin pracy własnej, ponieważ całkowity nakład pracy liczony w ECTS nie musi wynosić 60 punktów ECTS, a może być mniejszy.

3.5).

System oceny osiągania efektów kształcenia obejmuje ocenę prac etapowych, egzaminów oraz efektów końcowych. Zasady dyplomowania są przejrzyste i przestrzegane. Wydział Ekonomiczny w sposób wyczerpujący prezentuje dokumentację studiów podyplomowych na stronie internetowej Wydziału. Prezentacja ta obejmuje:

- Adresaci studiów podyplomowych,
- Program studiów z listą przedmiotów,
- Kwalifikacje uzyskane przez słuchacza, w formie celów i efektów kształcenia,
- Egzaminy i zaliczenia: wykaz przedmiotów. Obrona pracy dyplomowej.
- Organizacja zajęć
- Czas trwania studiów wraz z ogólnym harmonogramem zjazdów
- Warunki ukończenia studiów
- Uzyskiwany dyplom
- Koszt studiów
- Wykaz dokumentów (wraz ze wzorami), które kandydaci powinni złożyć:
- Regulamin studiów podyplomowych
- Opiekun Naukowy Studiów Podyplomowych,
- Kierownik Studiów Podyplomowych,
- Jednostka prowadząca Studiów Podyplomowych,
- Sekretariat Studiów Podyplomowych,

Powyższa forma prezentacji Studiów Podyplomowych na stronach internetowych Wydziału jest przejrzysta i wiarygodna, co świadczy o właściwej polityce informacyjnej.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego - w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

3.1) nie dotyczy - ponieważ studia doktoranckie nie są prowadzone.

3.2) Efekty kształcenia na studiach podyplomowych są zgodne z oczekiwaniami pracodawców, i prowadzą do nabycia nowych umiejętności niezbędnych na rynku pracy. Głównym celem studiów podyplomowych jest aktualizacja oraz pogłębienie wiedzy zawodowej.

3.3) Udział interesariuszy zewnętrznych jest identyfikowany w zakresie określania efektów kształcenia oraz w trakcie realizacji procesu dydaktycznego. Wydział konsultuje zakładane efekty kształcenia z pracodawcami, słuchacze studiów

podyplomowych piszą prace dyplomowe na zlecenie pracodawców. Program studiów jest optymalizowany w wyniku prowadzonych na bieżąco bezpośrednich konsultacji z zainteresowanymi stronami.

3.4) Wszystkie prowadzone studia podyplomowe zawierają pełny opis w formie pakietu dokumentów wśród których jest plan studiów wraz z kartami przedmiotów, które zawierają: przedmiotowe efekty kształcenia, treści kształcenia, metody dydaktyczne, bilans czasu pracy słuchacza oraz formy weryfikacji uzyskania efektów kształcenia.

3.5). Wydział Ekonomiczny posiada wiarygodny, przejrzysty i powszechnie dostępny – dla słuchaczy system umożliwiający ocenę stopnia osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia.

Kryterium 4. Zasoby kadrowe, materialne i finansowe posiadane przez jednostkę dla realizacji zakładanych celów strategicznych i osiągnięcia efektów kształcenia

4.1)

Liczba nauczycieli akademickich zatrudnionych na Wydziale w ostatnich 5 latach zmniejszyła się o 4 osoby z 58 do 54 osób. W wyniku przejścia na emeryturę i zwolnień z pracy zmniejszyła się liczba profesorów, doktorów i pozostałych pracowników, zwiększyła się o 1 osobę liczba doktorów habilitowanych.

W 2014 roku na Wydziale, jako podstawowym miejscu pracy było zatrudnionych 51 pracowników, w tym:

- 3 profesorów doktorów habilitowanych,
- 7 doktorów habilitowanych,
- 34 doktorów,
- 7 magistrów

oraz 2 profesorów i 1 doktor habilitowany, dla których Wydział stanowił dodatkowe miejsce pracy.

W grupie 54 pracowników naukowo-dydaktycznych znajduje się:

- 3 profesorów nauk ekonomicznych,
- 2 profesorów nauk technicznych,
- 8 doktorów habilitowanych nauk ekonomicznych (6 w dyscyplinie ekonomia, 2 w dyscyplinie nauki o zarządzaniu),
- 32 doktorów nauk ekonomicznych (30 w dyscyplinie ekonomia, 2 nauki o zarządzaniu),
- 1 doktor nauk technicznych w dyscyplinie architektura i urbanistyka,
- 1 doktor nauk o Ziemi w dyscyplinie geografia,
- 7 magistrów.

Wśród zatrudnionych na Wydziale pracowników naukowo-dydaktycznych dominują reprezentanci nauk ekonomicznych. W procesie dydaktycznym uczestniczą też pracownicy innych Wydziałów UO, specjaliści z dziedziny nauk społecznych, biologicznych, matematycznych.

Biorąc pod uwagę, że na Wydziale prowadzone są cztery kierunki kształcenia: *ekonomia* I i II stopień, *zarządzanie* I stopnia, *gospodarka przestrzenna* I stopnia, *logistyka* I stopnia, dla których założono osiągnięcie efektów kształcenia dziedzinie nauk ekonomicznych, a ponadto na kierunku gospodarka przestrzenna, nauk o Ziemi i nauk technicznych, na kierunku logistyka nauk technicznych i nauk matematycznych, można stwierdzić, że stan i struktura kwalifikacji zatrudnionych zapewnia realizację wymogów minimum kadrowego oraz jest adekwatna do potrzeb wynikających z prowadzonego procesu kształcenia.

Relacja pomiędzy liczbą pracowników Wydziału (54) a liczbą studentów (1279) wynosi 1:24. Dobór kadry stanowiącej minimum kadrowe na Wydziale odbywa się na podstawie corocznej oceny i przeglądu przez władze Wydziału stopni oraz tytułów naukowych osób zatrudnionych na Wydziale z podziałem na poszczególne obszary nauki, dziedziny, dyscypliny oraz oceny ich publikacji i kompetencji w zakresie prowadzenia powierzonych im zajęć dydaktycznych. Nadrzędnym kryterium zaliczenia pracownika do minimum kadrowego jest zgodność stopnia/tytułu naukowego, profilu badawczego i dorobku naukowego z obszarem kształcenia. Zaproponowane przez prodziekanów minimum kadrowe podlega akceptacji Dziekana Wydziału, który nanosi ewentualne korekty związane z dostosowaniem minimum do wytycznych wynikających z rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Zatrudnianie nowych nauczycieli akademickich odbywa się zgodnie z procedurą konkursową. Informację o konkursie ogłasza się na stronach internetowych Uczelni, urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego oraz ministra nadzorującego Uczelnię, a także na stronach internetowych Komisji Europejskiej w europejskim portalu dla mobilnych naukowców, przeznaczonym do publikacji ofert pracy naukowców. Dla realizacji procedury konkursowej powoływana jest Wydziałowa Komisja Konkursowa. Na posiedzeniu konkursowym Komisja, na podstawie dokumentów złożonych przez kandydatów sporządza oraz przedstawia Radzie Wydziału opinię i rekomendacje. Asystentów i adiunktów zatrudnia Rektor, profesorów zatrudnia Rektor po zaopiniowaniu przez Senacką komisję ds. Kadr oraz Senat.

Za obsadę zajęć dydaktycznych odpowiedzialni są kierownicy katedr i zakładów. W przydziale zajęć obowiązuje zasada powierzania wykładów i opieki nad pracami dyplomowymi pracownikom z co najmniej stopniem doktora, natomiast opieki nad pracami magisterskimi – wyłącznie pracownikom samodzielnym. Odstąpienie od tej zasady wymaga akceptacji Rady Wydziału. Rada wyraża również zgodę na zatrudnienie osób na podstawie umów cywilno-prawnych. Z tej formy zatrudnienia Wydział korzysta przy zatrudnianiu specjalistów oraz praktyków.

Plany obciążeń dydaktycznych przygotowują katedry/zakłady uwzględniając kwalifikacje, doświadczenie dydaktyczne, zainteresowania naukowe poszczególnych pracowników. Przydziały zajęć są weryfikowane i akceptowane przez dziekana. Niektóre przedmioty, w celu zapewnienia odpowiedniej jakości, prowadzone są przez pracowników innych jednostek Uniwersytetu lub przez praktyków gospodarczych zatrudnianych na podstawie umowy zlecenia. W Wydziale zatrudnieni są i realizują zajęcia dydaktyczne również pracownicy naukowo-dydaktyczni z zagranicy. Pozwala to osiągnąć dwa efekty – zapewnia studentom dostęp do specjalistycznego języka obcego i wzbogaca zakres merytoryczny zajęć.

W Wydziale Ekonomicznym wszyscy pracownicy mają zagwarantowane obciążenie co najmniej na poziomie pensum, które dla samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych wynosi 210 godzin rocznie, dla asystentów i adiunktów 240 godzin, dla wykładowców 360 godzin. Okresowe przekroczenia pensum dydaktycznego wynikają głównie z urlopów macierzyńskich i zdrowotnych oraz staży naukowych.

Jakość procesu dydaktycznego jest na bieżąco monitorowana poprzez badania ankietowe studentów, hospitacje zajęć i oceny wyników kształcenia (prac egzaminacyjnych, zaliczeniowych i dyplomowych) przez Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia. Pracownicy naukowo-dydaktyczni mający wybitne w danym roku akademickim osiągnięcia w zakresie podnoszenia jakości kształcenia są przedstawiani do nagrody Quality (nagroda na szczeblu Uniwersytetu). Ponadto za osiągnięcia naukowe, organizacyjno-dydaktyczne przyznawane są corocznie nagrody JM Rektora UO. Całokształt kompetencji naukowych,

dydaktycznych, organizacyjnych pracowników jest oceniany okresowo, zgodnie z ustawą o szkolnictwie wyższym.

W ramach prowadzonej polityki kadrowej władze Wydziału wspierają rozwój kadry przez finansowanie uczestnictwa w konferencjach i kongresach naukowych, finansowanie publikacji w naukowych czasopismach krajowych i zagranicznych, finansowanie publikacji zwartych, szczególnie związanych z awansem naukowym. Szczególną opieką naukową otoczeni są asystenci przygotowujący prace doktorskie pod kierunkiem pracowników naukowych Wydziału. Na Wydziale Ekonomicznym nie było przypadku niesfinansowania zaplanowanych publikacji pracowników Wydziału, ich uczestnictwa w konferencjach itp. Na WE popierany jest też rozwój kontaktów pracowników naukowo-dydaktycznych z praktyką gospodarczą. Przejawia się ta działalność we współpracy z Uniwersyteckim Inkubatorem Przedsiębiorczości, realizowaniu przez pracowników staży w przedsiębiorstwach, czy realizowaniu prac projektowych lub szkoleniowych na zlecenie przedsiębiorstw oraz jednostek samorządu terytorialnego.

O skuteczności prowadzonej polityki kadrowej pozytywnie świadczy wypromowanie 9 doktorów nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia, w tym 7 zatrudnionych na Wydziale oraz uzyskanie przez 3 pracowników Wydziału stopnia doktora habilitowanego nauk ekonomicznych poza Uczelnią.

W ocenie studentów obecnych w czasie spotkania z zespołem oceniającym PKA nauczyciele akademicki prezentują wysoki poziom merytoryczny. Studenci są zadowoleni z uczęszczania na zajęcia prowadzone przez specjalistów z danej dziedziny, którzy niejednokrotnie są praktykami w swoim zawodzie, dzięki czemu mogą uczyć studentów praktycznych umiejętności. W szczególności, studenci są zadowoleni z indywidualnego podejścia nauczycieli akademickich do każdego studenta oraz z ich otwartości i chęci pomocy. Studenci mają możliwość wyrażenia swojej opinii o kadrze dydaktycznej w badaniu ankietowym przeprowadzonym po zakończeniu każdego semestru. Wyniki badań są częścią składową procesu oceny okresowej nauczycieli akademickich.

Studenci podkreślili również, że ich zdaniem liczba nauczycieli akademickich jest odpowiednia w stosunku do liczby studentów. Zajęcia prowadzone są w niezbyt licznych grupach zajęciowych i studenci zawsze mogą liczyć na kontakt z prowadzącym zajęcia zarówno w czasie wyznaczonych godzin konsultacji jak również poza nimi.

Podsumowując, należy stwierdzić, że zdaniem studentów, oceniana jednostka zapewnia kadrę stosowną do potrzeb wynikających z prowadzonej działalności dydaktycznej i organizacyjnej, co pozwala studentom na osiągnięcie w pełni zakładanych efektów kształcenia.

4.2)

W celu realizacji procesu dydaktycznego Wydział wykorzystuje własne zasoby kadrowe i materialne ale także korzysta z infrastruktury interesariuszy zewnętrznych. Wśród nich wymienić należy między innymi: Tower Automotive Poland Sp. z o.o., Polaris Polska Sp. z o.o., ASSA ABLOY Mercor Doors sp. z o.o, Bedmet Logistic sp. z o.o.

Większość sal wykładowych w budynku Wydziału została zaopatrzona w niezbędny sprzęt multimedialny oraz tablice interaktywne. W związku z odbywającym się obecnie remontem wnętrza budynku Wydziału, spodziewana jest poprawa jakości studiowania oraz doposażenie sal wykładowych. Duża część zajęć na kierunku gospodarka przestrzenna odbywa się w salach komputerowych, w których studenci uczą się praktycznych umiejętności projektowania komputerowego. Studenci ocenili jakość sprzętu komputerowego jako dobrą. W pracowniach komputerowych studenci mogą korzystać ze specjalistycznych programów komputerowych. W budynku Wydziału studenci mogą korzystać z bezprzewodowego

internetu na własnym sprzęcie za pośrednictwem sieci eduroam. Jakość dostarczanego połączenia jest ich zdaniem bardzo dobra.

Na wizytowanym Wydziale funkcjonuje biblioteka. Studenci ocenili, że w zasobach biblioteki znajduje się wystarczająca ilość egzemplarzy wymaganej literatury przedmiotu. Nie zgłosili oni żadnych zastrzeżeń odnośnie godzin otwarcia biblioteki. Biblioteka Wydziałowa objęta jest systemem informatyczno-bibliotecznym, który pozwala studentom na łatwe znalezienie poszukiwanych pozycji. W razie potrzeby studenci mogą korzystać z Biblioteki Głównej Uniwersytetu Opolskiego. Na ocenianym wydziale funkcjonuje również czytelnia. W ocenie studentów liczba miejsc w czytelni jest odpowiednia, a samo miejsce jest dostosowane do pracy wymagającej skupienia.

W budynku Wydziału brak jest windy oraz toalet dostosowanych do potrzeb studentów niepełnosprawnych ruchowo, co faktycznie uniemożliwia takim studentom podjęcie studiów na ocenianym Wydziale. Zgodnie z informacją uzyskaną od Pełnomocnika Rektora ds. studentów niepełnosprawnych na Wydziale studiuje obecnie 15 studentów z lekkim stopniem niepełnosprawności, w tym żaden z niepełnosprawnością narządu ruchu. Brak również dostosowania infrastruktury dla osób niewidomych lub słabowidzących. Zgodnie z zapewnieniem władz Wydziału budynek w przyszłości zostanie dostosowany do potrzeb studentów niepełnosprawnych. Ponadto biblioteka i czytelnia Wydziałowa nie zostały dostosowane do potrzeb studentów niepełnosprawnych. Należy jednak zauważyć, że studenci niepełnosprawni mogą liczyć na wszechstronną pomoc pełnomocnika Rektora ds. osób niepełnosprawnych w przypadku potrzeb związanych z infrastrukturą dydaktyczną np. poprzez zakup niezbędnego sprzętu ułatwiającego naukę.

4.3)

Wydziały UO nie posiadają samodzielności finansowej. Dziekan Wydziału dysponuje środkami przyznanymi przez MNiSW na realizację badań statutowych, na rozwój naukowy młodej kadry oraz częścią środków UO pochodzącą z dotacji dydaktycznej i środków przyznananych na amortyzację. Dodatkowymi źródłami finansowania działalności Wydziału jest część środków pochodzących z czesnego ze studiów niestacjonarnych i podyplomowych. Realizowane konferencje są odpłatne i pozwalają przede wszystkim sfinansować publikacje naukowe ich uczestników.

Polityka finansowa Wydziału jest zgodna ze strategią UO przyjętą na lata 2009-2014. Jej celem jest wspomaganie rozwoju naukowego kadry naukowo-dydaktycznej, jak również poprawa infrastruktury dydaktycznej.

Prowadzona polityka finansowa WE sprzyja osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów. Corocznie ze środków WE wymieniana jest część sprzętu komputerowego, realizowane są zakupy oprogramowania i baz bibliotecznych.

Na WE stosowane są jasne zasady aplikacji o środki na publikacje, uczestnictwo w krajowych i zagranicznych konferencjach i sympozjach naukowych oraz w sympozjach i szkoleniach o charakterze dydaktycznym. Praktycznie finansowany jest druk wszystkich przygotowanych prac związanych z awansami naukowymi.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego: ocena w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

4.1) Polityka kadrowa Wydziału w pełni umożliwia dostosowanie wielkości i struktury zatrudnienia do potrzeb wynikających z prowadzonej działalności naukowej i dydaktycznej. Zasób kadry pozwala na utrzymanie praw doktoryzowania w zakresie ekonomii, spełnienie wymogów minimum kadrowego dla prowadzenia czterech

kierunków studiów, osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Wydział stwarza dobre warunki dla rozwoju naukowego pracowników, finansowo i organizacyjnie wspiera ich starania o naukowe awanse. Należy jednak zwrócić uwagę, że mimo podjętych starań, liczba samodzielnych pracowników zatrudnionych na Wydziale jako podstawowym miejscu pracy nie zmieniła się w ciągu ostatnich 5 lat. Stawia to nowe wyzwania przed polityką kadrową Wydziału, którego celem strategicznym jest m.in. zdobycie uprawnień do nadawania stopnia doktora nauk ekonomicznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu lub/i doktora habilitowanego nauk ekonomicznych.

W opinii studentów jednostka zapewnia kadrę stosowną do potrzeb wynikających z prowadzonej działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej, co pozwala studentom na osiągnięcie w pełni zakładanych efektów kształcenia.

4.2) Infrastruktura dydaktyczna (sale wykładowe i specjalistyczne pracownie) i naukowa (zasoby biblioteczne) jest dobrze dostosowana do procesu kształcenia na ocenianej jednostce i pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Infrastruktura dydaktyczna jednostki nie jest natomiast w ogóle dostosowana do potrzeb studentów niepełnosprawnych.

4.3) Polityka finansowa Wydziału prowadzona jest w warunkach dużych ograniczeń wynikających z systemu finansowania Uczelni wyższych. Głównym źródłem finansowania działalności są środki pozyskane z MNiSzW. Wydział powinien podjąć działania w celu zwiększenia zainteresowania przedsiębiorstw i jednostek samorządu terytorialnego wynikami prowadzonych badań naukowych i ich komercjalizacją.

Kryterium 5. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę

Jednostka prowadzi badania naukowe w obszarach, dziedzinach i dyscyplinach naukowych związanych z oferowanymi studiami, a wyniki tych badań oraz najnowsze osiągnięcia nauki w danym obszarze wykorzystuje w procesie kształcenia. Jednostka stwarza doktorantom warunki do prowadzenia samodzielnych badań naukowych, a studentom umożliwia udział w badaniach przez nią prowadzonych.

Wydział Ekonomiczny posiada kategorię B i uprawnienia do nadawania stopnia doktora nauk ekonomicznych. Głównym źródłem finansowania badań naukowych są środki pozyskane z MNiSzW na finansowanie potencjału badawczego i rozwój młodych naukowców oraz granty NCN. W ostatnich latach Wydział nie pozyskuje środków zewnętrznych. W latach 2009-2014 suma środków na badania wzrosła z 114 045 zł do 155 220 zł, znacząco wzrosły granty NCN do 49 320 zł i stanowiły w 2014 r. 1/3 środków ogółem.

Corocznie około 35% środków uzyskanych na finansowanie potencjału badawczego przeznaczanych jest na rezerwę dziekana, z której finansowane są w wydawnictwa naukowe (monografie), wydawnictwa czasopism naukowych Wydziału Ekonomicznego „Studia Miejskie” (8 pkt.) i „Economic and Environmental Studies” (8 pkt.) oraz dofinansowywane są wyjazdy na konferencje naukowe krajowe i zagraniczne. Z rezerwy dziekana finansowana jest również współpraca z zagranicą (przyjazdy pracowników naukowych Uczelni partnerskich oraz wyjazdy pracowników WE w celu wygłoszenia wykładów za granicą lub przeprowadzenia badań literaturowych).

Podział środków przeprowadza Kolegium Dziekańskie w składzie poszerzonym o kierowników Katedr i Zakładów. Kryterium podziału środków dla Katedr i Zakładów stanowi liczba punktów wypracowanych przez pracowników poszczególnych jednostek.

Badania naukowe realizowane na Wydziale związane są z rozwojem specjalności naukowych pracowników i ich awansami, z kierunkami oferowanych studiów oraz efektami kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów.

Badania naukowe prowadzone w obszarze nauk społecznych, związane z kierunkiem *ekonomia* obejmują m.in. poziom życia i konsumpcji gospodarstw domowych, ekonomiczne aspekty działań informacyjnych podmiotów na rynkach nieruchomości, uwarunkowania i rozwój rynku nieruchomości, ekonomiczne problemy wymiany informacji pomiędzy podmiotami gospodarczymi w Internecie, regionalne zróżnicowanie rolnictwa, modernizację rolnictwa regionu opolskiego, nowe instrumenty zrównoważonego rozwoju w polityce energetycznej Unii Europejskiej, behawioralne aspekty funkcjonowania podmiotów rynkowych, przedsiębiorczość na obszarach wiejskich oraz problemy gospodarowania w obszarze finansów publicznych.

Do tematów badań związanych z kierunkiem *zarządzanie* należą m.in. zarządzanie informacją publiczną w jednostkach samorządu terytorialnego, możliwości wykorzystania marketingu i logistyki w zarządzaniu jednostkami terytorialnymi, rola i znaczenie innowacji marketingowych w budowaniu aktywności rynkowej przedsiębiorstw, zarządzanie wiedzą w szpitalach publicznych oraz równowaga praca-życie w kontekście metod zarządzania kapitałem ludzkim, rachunkowość małych i średnich przedsiębiorstw.

Badania naukowe związane z efektami kształcenia na kierunku *gospodarka przestrzenna* obejmują różne aspekty funkcjonowania gospodarki lokalnej, regionalnej i krajowej, rozpatrywane z punktu widzenia ekonomii instytucjonalnej i ekonomii rozwoju. Ważny problem badawczy stanowi przestrzenny aspekt gospodarowania, zarówno w sferze planistycznej, jak i strategicznej. Główne kierunki badań obejmują: przeobrażenia struktury gospodarczej i przestrzennej miast oraz zasady zrównoważonego rozwoju w zarządzaniu miastem i regionem, determinanty konkurencyjności regionów. Oprócz badań prowadzonych w obszarze nauk społecznych można wskazać także tematy z obszaru nauk technicznych, tj. kształtowanie i przeobrażenia terenów przemysłowych w strukturze przestrzennej miast, zagospodarowanie terenów nadrzecznych, rewitalizacja obszarów śródmiejskich i z zakresu obszaru nauk przyrodniczych, np. wymiary zrównoważonego rozwoju miast i związek z ich strukturą funkcjonalną, dynamika przenikania zanieczyszczeń organicznych do gleby oraz do wód, ochrona zasobów wód podziemnych.

Badania naukowe korespondujące z efektami kształcenia na kierunku *logistyka* dotyczą następujących zagadnień: logistyki w systemie zarządzania przedsiębiorstwem, logistyki publicznej – jej uwarunkowań i rozwoju, roli logistyki w tworzeniu przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstw, ekonomicznych aspektów funkcjonowania łańcuchów dostaw, zastosowania logistyki w zarządzaniu jednostkami terytorialnymi, zarządzania marketingowo-logistycznego w przedsiębiorstwach, zachowań komunikacyjnych mieszkańców, metod controllingu i ewaluacji logistyki, efektywności procesów logistycznych, zarządzania sieciami dostaw. Z efektami kształcenia zdefiniowanymi dla tego kierunku w obszarze nauk technicznych łączą się badania prowadzone w zakresie inżynierii produkcji, projektowania logistycznego oraz metod ilościowych w logistyce produkcji.

Wyniki badań naukowych prowadzonych w latach 2009-2013 pracownicy opublikowali w 10 monografiach w języku angielskim, 31 monografiach w języku polskim, 27 rozdziałach w monografiach w języku angielskim, 247 rozdziałach w monografiach w języku polskim, 3 artykułach w czasopismach zagranicznych, 242 artykułach zamieszczonych w czasopismach krajowych. Ważnym miejscem publikacji są czasopisma wydawane przez Wydział, zakwalifikowane na listę B „Studia Miejskie” (8 pkt.) oraz „Economic and Environmental Studies” (8 pkt.).

W ramach działalności naukowo-badawczej organizowane są na Wydziale cykliczne konferencje naukowe pn.

- International conference on Current Issues of Sustainable Development,
- Miasta XXI wieku – nowe wyzwania i perspektywy rozwoju,
- Konsumpcja w procesie rozwoju społeczno-ekonomicznego,
- Wieś i rolnictwo w procesie zmian,
- International Conference on „Current Issues of Sustainable Development - Sustainable Business and Transitions for Sustainable Development.

Ponadto Wydział zorganizował konferencje:

- Gospodarka Polski po 20 latach transformacji i 5 latach akcesji do Unii Europejskiej - sukcesy, porażki, wnioski i propozycje dla polityki rozwoju kraju i regionów,
- Współczesne wyzwania i zagrożenia dla sytuacji demograficznej, społecznej i gospodarczej Śląska ze szczególnym uwzględnieniem aglomeracji,
- Społeczne, ekonomiczne i przestrzenne wyzwania i cele polityki rozwoju społeczno-gospodarczego w warunkach światowego kryzysu,
- I Ogólnopolska Konferencja Naukowa nt. Rynki wirtualne – determinanty ich rozwoju w sferze ekonomii, finansów i prawa oraz ich wpływ na sferę realną gospodarki.

Na związek prowadzonych badań naukowych z dydaktyką wskazuje opublikowanie podręczników z zakresu ekonomii behawioralnej, rachunkowości finansowej, marketingu, logistyki, gospodarki regionalnej, metod i technik badań ankietowych, statystyki matematycznej, prognozowania w rolnictwie, zarządzania informacją, metodyki pisania prac dyplomowych.

W realizacji projektów naukowych i badawczych uczestniczą w sposób czynny głównie studenci – członkowie kół naukowych: KN LogPoint, KN Zrównoważonego Rozwoju Oikos, KN Gospodarki Przestrzennej i KN Ekonomistów. Przejawem ich aktywności naukowej jest organizacja kolejnych edycji Opolskiego Festiwalu Nauki, cyklu audycji radiowych „Vademecum ekonomiczne”, konferencji naukowych „Chcę być zrównoważony!” oraz „Smart Logistics w mieście”, targów praktyk i staży InternshipDays, wykładów otwartych, szkoleń.

Prezentacja i wymiana dorobku badawczo-naukowego pracowników i studentów realizowana jest także w formie międzynarodowych seminariów studenckich, organizowanych w ramach współpracy z zaprzyjaźnionymi Uczelniami zagranicznymi. Cykliczne spotkania tego rodzaju odbywają się na przemian w Opolu i w Poczdamie. Warto dodać, że ta, blisko 20-letnia forma upowszechniania dorobku naukowego oraz edukacji i rozwoju studentów, jest postrzegana jako wyjątkowa, zarówno w skali polskiej jak i niemieckiej Uczelni.

Wydział Ekonomiczny Uniwersytetu Opolskiego jest włączony w międzynarodowy projekt badawczy GUESSS (Global University Entrepreneurial Spirit Students' Survey). Projekt ten został zrealizowany równoległe w 34. krajach, w których poddano badaniom ogółem 109 000 studentów i absolwentów z całego świata. Cel badań stanowiło diagnozowanie skłonności studentów do podejmowania działań służących rozwojowi przedsiębiorczości. W badaniu GUESSS wzięło udział około 450 studentów z Uniwersytetu Opolskiego, głównie z Wydziału Ekonomicznego (około 90%), z których 383. wypełniło całą ankietę. Przeprowadzone badania pozwoliły dokonać obserwacji m.in.: planowanej ścieżki kariery studentów zaraz po zakończeniu studiów oraz 5 lat od ich ukończenia oraz działań podejmowanych przez studentów w kierunku założenia i prowadzenia własnej działalności gospodarczej w kontekście międzynarodowym.

Wydział Ekonomiczny UO od ponad 20 lat prowadzi współpracę z Wydziałem Społeczno-Ekonomicznym Uniwersytetu w Poczdamie. W ramach tej współpracy są prowadzone również badania naukowe, których efekty prezentuje się na konferencjach naukowych organizowanych przez obydwie Wydziały. Opracowywane na ich podstawie artykuły naukowe są zamieszczane w publikacjach wydawanych przez Wydział Ekonomiczny

UO, zwłaszcza w czasopiśmie *Studia Miejskie i Economic and Environmental Studies*. Natomiast Uniwersytet w Poczdamie wyniki prowadzonych badań naukowych zamieszcza w publikacjach konferencyjnych i okolicznościowych.

Na pozytywną ocenę zasługuje włączenie w prowadzone badania studentów zarówno niemieckiej jak i polskiej Uczelni. W ramach wspólnych konferencji są organizowane seminaria na których studenci prezentują wyniki swoich badań. W trakcie prowadzonych seminariów poruszana jest szeroka tematyka, która dotyczy m.in.: problematyki polityki regionalnej i wsparcia regionów w Europie, konkurencji regionów i regionalnego rozwoju gospodarczego, przygranicznych obszarów gospodarczych, zarządzania regionem, zachowań nabywców oraz kultury organizacyjnej. Wyniki owych badań są również omawiane w czasie zajęć dydaktycznych prowadzonych na kierunkach studiów w Wydziale Ekonomicznym Uniwersytetu Opolskiego. W największym stopniu dotyczą one takich kierunków jak: zarządzanie, gospodarka przestrzenna, logistyka i ekonomia.

Aktywność naukowa studentów przejawia się głównie poprzez pracę czterech kół naukowych tj. Koła Naukowego Gospodarki Przestrzennej, Koła Naukowego Ekonomistów, Koła Naukowego Logistyków „Logpoint” oraz Studenckiego Koła Naukowego „Zrównoważony Rozwój Oikos”. Każde koło naukowe posiada swojego opiekuna, który poza udzielaniem bieżącego wsparcia ma za zadanie motywować studentów do rozwoju naukowego.

Studenci są włączani w badania naukowe kadry poprzez udział w zdobytych grantach jako pełnoprawni ich uczestnicy lub wykonując badania zlecone przez miasto Opole lub przez organy administracji publicznej. W badania kadry zaangażowani są głównie członkowie kół naukowych, jednak informacja o możliwości wzięcia udziału w badaniach jest ogólnie dostępna dla wszystkich zainteresowanych.

Studenci organizują studenckie konferencje naukowe a także biorą czynny udział w konferencjach organizowanych przez Wydział, poprzez wygłaszanie swoich referatów. Pozytywnie należy ocenić fakt, że Wydział dokłada starań aby studenckie konferencje naukowe były podsumowywane recenzowanymi, zbiorowymi publikacjami naukowymi. Niestety na Wydziale nie są wydawane studenckie zeszyty naukowe, w których studenci mogliby publikować swoje artykuły. Członkowie kół naukowych starają się o możliwość publikacji w Zeszytach Naukowych Uniwersytetu Opolskiego, jednak do tej pory bez rezultatu. Władze Wydziału przedstawiły obszerną listę publikacji naukowych studentów lub z udziałem studentów, co świadczy o dużym zaangażowaniu Wydziału w animację studenckiego ruchu naukowego.

Podsumowując należy stwierdzić, że studenci osiągający wysokie wyniki w nauce i wyróżniający się swoją działalnością są aktywnie zaangażowani w projekty i badania o charakterze naukowym. Pozwala to im na rozwój swojej wiedzy i umiejętności, co należy ocenić jednoznacznie pozytywnie.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego: ocena w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Wydział prowadzi badania naukowe w obszarach, dziedzinach i dyscyplinach związanych z oferowanymi czterema kierunkami studiów. Badania są planowane, corocznie Wydział sporządza sprawozdania z działalności naukowo-badawczej zawierające opis zrealizowanych badań, wykaz opublikowanych prac, wykaz wygłoszonych referatów na konferencjach naukowych. Głównym źródłem finansowania badań są środki pozyskane z MNiSzW, których wysokość ogranicza możliwości realizowania wszystkich planowanych projektów badawczych oraz rozwoju międzynarodowych kontaktów naukowych. Wydział powinien wzmocnić starania o

pozyskiwanie zewnętrznych środków na badania oraz zwiększenie aktywności publikacyjnej pracowników w indeksowanych czasopismach naukowych.

Badania naukowe prowadzone na Wydziale Ekonomicznym, wspólnie z Wydziałem Społeczno-Ekonomicznym Uniwersytetu w Poczdamie, charakteryzuje wymiar długookresowy, którego efektem jest długoletnia współpraca naukowa i dydaktyczna. Na szczególną uwagę zasługują coroczne kontakty służące podejmowaniu nowych kierunków badań, rozwijających kierunki studiów prowadzonych na Wydziale Ekonomicznym UO.

Natomiast włączenie się WE UO w międzynarodowy projekt badawczy GUESSS jest wyrazem szeroko pojętej internacjonalizacji badań.

Wizytowana jednostka w sposób kompleksowy zapewnia udział studentów w badaniach naukowych kadry. Studenci chętnie korzystają z oferowanych możliwości. Działalność kół naukowych należy ocenić pozytywnie zarówno na polu organizatorskim jak i ściśle naukowym.

Kryterium 6. Uczestniczenie jednostki w krajowej i międzynarodowej wymianie studentów, doktorantów, pracowników naukowych i dydaktycznych oraz współpraca z krajowymi i międzynarodowymi instytucjami akademickimi, a także z przedsiębiorstwami i instytucjami

6.1)

Udział w programach wymiany międzynarodowej jest jednym z czynników podnoszących atrakcyjność oraz poziom prowadzonych studiów. Organizacją wyjazdów w ramach programu Erasmus na Wydziale Ekonomicznym UO zajmuje się specjalnie do tego powołany koordynator. Oferta studiów zagranicznych jest udostępniana wszystkim studentom. Propozycje wyjazdów zamieszcza na: stronach internetowych Wydziału, Wydziałowych tablicach ogłoszeń, Facebooku, a także osobiście przekazuje je koordynator w ramach spotkań ze studentami. Ciekawą formą rozpowszechniania informacji stanowi również, organizowany przez koordynatora, tzw. „Dzień Międzynarodowy”. W organizowaniu międzynarodowego dnia informacji czynny udział biorą przede wszystkim studenci i pracownicy, którzy już uczestniczyli w takich wyjazdach. W trakcie prowadzonych rozmów przedstawiają oni - potencjalnym chętnym - swoje oceny i nabyte doświadczenia. Przekazywane w ten sposób informacje stanowią najlepszą formę promocji wymiany międzynarodowej. Prowadzona akcja promocyjna jest na tyle skuteczna, iż zgłaszający się chętni, przekraczają liczbę mogących skorzystać z tej formy studiowania, a ilość wyjeżdżających studentów jest ograniczona rozmiarami posiadanych środków finansowych.

Wizytowany Wydział ma w ramach programu Erasmus podpisane 13 umów. Studenci oraz pracownicy mają możliwość wyjazdu do 10 krajów, tj.: Hiszpanii, Niemiec, Turcji, Irlandii, Wielkiej Brytanii, Słowacji, Litwy, Czech, Rumunii i na Maltę. Studenci najczęściej wyjeżdżają do Hiszpanii, Turcji i Niemiec. W latach 2011-2015 (stan na dzień wizytacji) w ramach programu Erasmus wyjechało na Uczelnie zagraniczne 27. studentów WE UO, co przeciętnie stanowi 4-5 studentów rocznie.

Liczba studentów przyjeżdżających na Wydział Ekonomiczny UO z Uczelni partnerskich jest nieznacznie mniejsza. W tym samym czasie (w latach 2011-2015) przyjechało do Opola 22 studentów (przeciętnie 3-4 studentów rocznie).

Należy również zaznaczyć, że wzrasta liczba studentów zagranicznych, którzy podejmują pełne studia stacjonarne na Wydziale Ekonomicznym UO. Należą do nich przeważnie studenci z państw rosyjskojęzycznych. Kierunki studiów na Wydziale

Ekonomicznym stanowią dla nich atrakcyjną ofertę, co skutkuje stałą poprawą warunków studiowania, jakie oferuje im Uczelnia.

Znacznie mniejsze zainteresowanie uczestnictwem w programie Erasmus odnotowano wśród pracowników dydaktycznych i dydaktyczno-naukowych. W badanym okresie, w ramach tego programu, nie przyjechał na Uczelnię żaden pracownik z Uczelni partnerskich. Natomiast z wizytowanego Wydziału wyjechało za granicę 12 pracowników, co stanowi zaledwie 2 pracowników rocznie.

W 2012 roku grupa studentów oraz ich nauczycieli uczestniczyła w I Międzynarodowej Olimpiadzie Ekonomicznej nt.: „Ubezpieczenia”. W ww. olimpiadzie uczestniczyli przedstawiciele uniwersytetów z Polski, Ukrainy, Litwy i Rosji. Organizacją partnerską był Narodowy Uniwersytet Służb Podatkowych Ukrainy w Irpin.

Ważną rolę we współpracy międzynarodowej odgrywa również Studenckie Koło Naukowe Zrównoważonego Rozwoju – Opole. W 2009 roku naukowe koło studenckie przystąpiło do międzynarodowej organizacji studentów na rzecz zrównoważonego rozwoju Oikos International. Podjęta współpraca międzynarodowa zaowocowała uczestnictwem przedstawicieli koła w konferencjach międzynarodowych, spotkaniach i warsztatach odbywających się w różnych krajach europejskich, które były organizowane przez Oikos International. Studenci działający w naukowym kole studenckim uczestniczą w szkołach letnich organizowanych między innymi przez Wyższą Szkołę Nauk Stosowanych w Zittau / Goerlitz, a także współorganizują coroczną konferencję z cyklu Current Issues of Sustainable Development.

Jak potwierdzili studenci w czasie wizytacji, bezpośrednie uczestnictwo we współpracy międzynarodowej daje im możliwość pogłębienia znajomości języków obcych, rozszerza ich horyzonty myślowe, powoduje, że stają się bardziej doświadczeni, odważniejsi w kontaktach z partnerami z zagranicy, bardziej świadomi swojej wartości i posiadanych kompetencji.

Oceniana jednostka angażuje się w program wymiany studenckiej Erasmus oraz program współpracy dwustronnej z Uniwersytetem w Poczdamie. W czasie wizytacji zespół oceniający odbył rozmowę z Wydziałowym koordynatorem ds. programu Erasmus oraz z Prodziekanem ds. nauki i współpracy międzynarodowej.

Studenci posiadają pełen dostęp do informacji dotyczących programu Erasmus za pośrednictwem strony internetowej Wydziału, gdzie znajduje się opublikowana lista Uczelni partnerskich oraz zasady rekrutacji. Studenci obecni na spotkaniu z zespołem wizytującym potwierdzili, że informację na temat możliwości wyjazdu są im przekazywane na pierwszym roku studiów przez Wydziałowego koordynatora ds. programu Erasmus oraz w trakcie Dnia Międzynarodowego, organizowanego cyklicznie przez Wydział. W czasie tego projektu studenci mogą porozmawiać ze studentami, którzy wrócili z wymiany oraz ze studentami przyjeżdżającymi z zagranicy. Całość działań promocyjnych i zaangażowanie Wydziałowego koordynatora należy ocenić pozytywnie.

Ze względu na małe zainteresowanie studentów programem wymiany zgodę na wyjazd otrzymuje prawie każdy zainteresowany student. Wydział nie posiada ustalonych jednolitych kryteriów rekrutacji do programu wymiany. O zakwalifikowaniu decyduje rozmowa kwalifikacyjna z Wydziałowym koordynatorem, który sprawdza motywacje studenta oraz jego zdolności językowe. Studenci obecni na spotkaniu potwierdzili, że znają oni przebieg procesu rekrutacyjnego i ocenili go jako przejrzysty i obiektywny.

Studenci obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym PKA potwierdzili, że nie spotkali się z problemem niezaliczenia osiągnięć studenta uzyskanych na Uczelni zagranicznej. Zaliczenia dokonuje Wydziałowy koordynator, który potwierdził, że jeśli zrealizowane przez studenta kursy są zgodne z wcześniej podpisaną learning agreement, to ich zaliczenie następuje automatycznie, co należy ocenić pozytywnie.

W kontekście powyższego trzeba zauważyć, że Wydział zbiera w sposób zorganizowany informację od studentów powracających z wymiany. Studenci mają możliwość wyrażenia swojego zdania na temat jakości kształcenia na Uczelniach zagranicznych oraz przedstawienia najważniejszych problemów, z którymi zetknęli się na wymianie, w czasie rozmowy z Wydziałowym koordynatorem. Pozwala to wizytowanej jednostce na dokonywanie ciągłej ewaluacji współpracy międzynarodowej. Ponadto należy zauważyć, że studenci z zagranicy mają możliwość oceny zajęć, w których brali udział w czasie swojego pobytu w Polsce.

Podsumowując, całość działań Wydziału mających za zadanie promocję mobilności studenckiej, należy ocenić pozytywnie. Studenci są świadomi korzyści jakie mogą uzyskać poprzez wyjazd na inną Uczelnię zagraniczną, jednak i tak rzadko korzystają z możliwości jakie zapewnia im Wydział.

6.2)

Wydział Ekonomiczny Uniwersytetu Opolskiego jest jedynym w województwie opolskim Akredytowanym Centrum Egzaminacyjnym European Business Competence* Licence (EBC*L). Projekt EBC*L powstał w Niemczech jako system egzaminacyjny, oparty na teorii oraz praktyce. Certyfikat EBC*L jest wydawany przez niezależne Międzynarodowe Centrum EBC*L w Wiedniu (w języku angielskim).

Przynależność do elitarniej grupy centrów egzaminacyjnych daje szereg uprawnień, ale równocześnie stwarza szereg zobowiązań. Uprawnienia centrów egzaminacyjnych to przede wszystkim prowadzenie kursów przygotowawczych i egzaminów EBC*L oraz reprezentacja europejskiej organizacji, poparta certyfikatem Akredytowanego Centrum Egzaminacyjnego EBC*L.

W ramach przygotowań studentów do egzaminów Wydział współpracuje z Samorządem Województwa Opolskiego, który współfinansuje pakiet egzaminacyjny. Dla studentów, którzy samodzielnie przygotowują się do egzaminu EBC*L, wizytowany Wydział oferuje stałą pomoc merytoryczną w formie indywidualnych konsultacji z pracownikami Wydziału Ekonomicznego oraz Wydziału Prawa i Administracji UO. Umożliwia im również udział w zajęciach z wybranej problematyki oraz oferuje możliwość wypożyczenia podręcznika EBC*L.

Studenci i absolwenci, rozpoczynający karierę zawodową lub powracający na rynek pracy dzięki uzyskanemu certyfikatu EBC*L, zwiększają swoją szansę na krajowym i międzynarodowym rynku pracy. Certyfikat ten honorują bowiem przedsiębiorstwa międzynarodowe takie jak: Siemens, T-Mobile, Wella, Comak, Connect S&R, Xerox, WIFI, Merlin, REFA, Linde, Baxter BioScience, Raiffeisen Informatyk, SAP B.S., ABB, Uniqua, Bayer i Degussa AG.

Od października 2013 r. do oferty edukacyjnej studiów podyplomowych wprowadzono nowy kierunek, tj. „Kompetencje biznesowe w zarządzaniu przedsiębiorstwem“. Uruchomiony kierunek został oparty na systemie EBC*L. Celem studiów podyplomowych jest kształcenie i doskonalenie umiejętności oraz kwalifikacji zawodowych osób, które zamierzają zdobyć międzynarodowy certyfikat kompetencji biznesowych. Kierowane są również do osób zajmujących się prowadzeniem własnej działalności gospodarczej, a także podejmujących inicjatywy biznesowe. Uruchomienie tego kierunku uzależnione jest jednak od zdobycia środków finansowych na dotacje pakietu egzaminacyjnego.

Ważną rolę w internacjonalizacji procesu kształcenia ma dostęp do literatury obcojęzycznej. Literatura zgromadzona w bibliotece WE liczy obecnie 78 635 książek, oraz 298 bieżących tytułów czasopism. W bibliotecznej ofercie znajduje się 9 tytułów czasopism zagranicznych w formie drukowanej. Natomiast reszta czasopism zagranicznych jest

oferowana w formie elektronicznej. Literatura oferowana studentom Wydziału Ekonomicznego obejmuje wydawnictwa z zakresu: ekonomii, historii myśli ekonomicznej, zarządzania, marketingu, ekonometrii, finansów, bankowości, rachunkowości, międzynarodowych stosunków gospodarczych, geografii gospodarczej, ekonomiki przedsiębiorstw oraz szeroko pojętej problematyki społeczno-ekonomicznej.

Studenci Uczelni mają dostęp do 63 różnych baz elektronicznych, oferujących pełne teksty, dane bibliograficzne, abstrakty i dane faktograficzne. Zdecydowana większość to bazy obcojęzyczne jak: JSTOR, Scopus, Web of Science, Springer, BazEkon, Business Source Complete i wiele innych.

Poza wymianami w ramach programu Erasmus, wizytowana jednostka od wielu lat zaangażowana jest w program współpracy z Uniwersytetem w Poczdamie. Współpracujące Uczelnie organizują wspólnie, raz do roku, studenckie seminaria naukowo-dydaktyczne, w czasie których studenci mają możliwość wygłoszenia swoich referatów. Z uwagi na prestiżowy charakter tego programu, uczestnicy są starannie dobierani poprzez analizę ich dotychczasowego dorobku naukowego oraz umiejętności językowych. Program ten cieszy się bardzo dużą popularnością wśród studentów. Z grupy około 50 studentów, do programu kwalifikuje się tylko 10 z nich.

Powyżej wymieniony projekt i program Erasmus to jedyne widoczne dla studentów elementy internacjonalizacji procesu kształcenia. Zaleca się ocenianej jednostce zwiększenie zaangażowania w nawiązywanie współpracy bilateralnej z innymi ośrodkami naukowymi.

Podkreślić należy, że oferta lektoratów oferowanych przez Studium Języków Obcych jest spójna z ofertą możliwości wyjazdów w ramach programu Erasmus. Studenci ocenili jakość kształcenia w zakresie języków obcych jako bardzo dobrą. Mają oni możliwość wyboru języka obcego, jak również mogą wybrać poziom na jakim chcą zdobywać nowe umiejętności językowe, co ocenia się pozytywnie.

Proces internacjonalizacji kształcenia można zaobserwować również w zakresie prowadzenia zajęć przez profesorów zagranicznych. Profesor z Niemiec wykłada w języku niemieckim, natomiast profesor z Czech prowadzi wykłady w języku polskim. Włączenie profesorów zagranicznych w proces dydaktyczny Wydziału jest przez studentów pozytywnie oceniane i oczekiwane również w przyszłości.

W ramach przedmiotu „Ekonomika przedsiębiorstwa”, prowadzonego przez profesora z Czech, są omawiane tematy polsko – czeskiej współpracy MŚP oraz kwestie działalności gospodarczej w Polsce i Czechach. Bliższe informacje w punkcie 6.2. Tak wzbogacone wykłady umożliwiają studentom uzyskać wiedzę, która jest ważna dla funkcjonowania na rynku pracy na terenach nadgranicznych, jakimi są tereny okolic Opola.

W ramach współpracy z Uniwersytetem w Poczdamie organizowane są konferencje oraz seminaria naukowe. Doświadczenia ze wspólnych spotkań studentów i pracowników między Uniwersytetami w Opolu i Poczdamie, są wykorzystywane w zajęciach, podnosząc także poziom naukowy jednostki. Wyniki badań prowadzonych przez studentów w ramach wspólnych konferencji omawiane są w trakcie seminariów i zajęć dydaktycznych prowadzonych na wszystkich kierunkach studiów.

Wychodząc naprzeciwko potrzebom rynku pracy Wydział powołał nowy kierunek studiów podyplomowych „Kompetencje biznesowe w zarządzaniu przedsiębiorstwem”, wzorujący się na certyfikacie międzynarodowym EBC*L.

Pod kątem internacjonalizacji Wydział Ekonomiczny stara się zadbać o należyty poziom naukowy, co w sposób jednoznaczny przekłada się aktualny, stojący na wyższym poziomie proces kształcenia. Ułatwi to studentom odnalezienie się na rynku pracy.

6.3)

Współpraca międzynarodowa jest prowadzona z wieloma zagranicznymi ośrodkami akademickimi i instytucjami. Od dwudziestu lat rozwija się współpraca z Uniwersytetem w Poczdamie. Coroczne seminaria studenckie odbywają się na przemian w Opolu i Poczdamie, w których uczestniczą przedstawiciele kadry naukowo-dydaktycznej oraz studenci z Wydziału Ekonomicznego UO oraz Uniwersytetu w Poczdamie. Seminaria stanowią forum prezentacji referatów, dyskusji, wymiany opinii i doświadczeń. Pełnią ważną rolę naukową i dydaktyczną. Studenci uczestniczący w seminariach prezentują wyniki badań własnych prowadzonych pod opieką naukową nauczycieli akademickich.

Dobrze się rozwija współpraca z Wyższą Szkołą Nauk Stosowanych Fachhochschule Zittau i Międzynarodowym Instytutem – Szkołą Wyższą w Goerlic. Współpraca dotyczy wymiany pracowników naukowych oraz studentów. Pracownicy WE UO (rocznie 2-3 osoby) wygłaszają wykłady gościnne z zakresu globalnego systemu finansowego oraz współczesnych wyzwań w mikro i makroekonomii. Podejmowane są starania, by nawiązać współpracę również w zakresie metod nauczania. Wykładowcy wizytowanego Wydziału uczestniczą w tzw. Szkole Letniej, wygłaszając wykłady z zakresu swych specjalności.

Inną formą współpracy międzynarodowej to wykłady, warsztaty (i inne formy kształcenia), prowadzone przez nauczycieli akademickich z zagranicznych ośrodków naukowych. W latach 2009-2013 studenci wszystkich kierunków WE mieli możliwość uczestniczenia w wykładach nauczycieli z Wyższej Szkoły Nauk Stosowanych w Zittau / Goerlitz, Uniwersytetu w Poczdamie, Narodowego Uniwersytetu w Krzemieńczuku. Wykłady miały charakter otwarty. Aktualnie wykłady prowadzą dwaj profesorowie zagraniczni, pani profesor z Czech, która wyklada w języku polskim. W ramach przedmiotu Ekonomia przedsiębiorstwa podnoszone są takie tematy jak: możliwości i motywy współpracy MŚP, możliwości dla studentów w Euroregionach, działalność gospodarcza, zakładanie firm w Polsce i Czechach, problem prawno-podatkowe i inne. Wykładane tematy umożliwiają studentom uzyskać wiedzę, ważną dla funkcjonowania na przygranicznych i międzynarodowych rynkach pracy. W prowadzonych zajęciach są wykorzystywane m.in. przykład czesko-polskiej firmy WARIDO Group Sp.z.o.o z siedzibą na terenie Polski.

Drugim wykładowcą zagranicznym jest profesor z Poczdamu, który wyklada w języku niemieckim. Studenci mają zatem możliwość pisania swoich prac licencjackich i magisterskich również w obcym języku. W takiej sytuacji niektórzy studenci decydują się na napisanie swej pracy w języku niemieckim, których promotorem jest niemiecki wykładowca. Duże doświadczenie oraz kompetencje niemieckiego profesora gwarantują wysoki poziom metodyczny i merytoryczny prac niemieckojęzycznych.

Również nauczyciele akademicy Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Opolskiego wygłaszali wykłady gościnne między innymi dla studentów Wyższej Szkoły Nauk Stosowanych w Zittau / Goerlitz, Uniwersytetu w Poczdamie, Narodowego Uniwersytetu w Krzemieńczuku.

Do działań służących pogłębianiu współpracy międzynarodowej należą konferencje międzynarodowe i konferencje krajowe z udziałem gości zagranicznych. Do ważniejszych konferencji można zaliczyć:

- Cykliczną, międzynarodową, anglojęzyczną konferencję nt.: „Current Issues of Sustainable Development”, organizowaną nieprzerwanie od 2001 r. Uczestniczą w niej przedstawiciele Uczelni z Niemiec, Danii, Irlandii, Turcji i Ukrainy. Tematyka konferencji dotyczy aktualnych problemów zrównoważonego rozwoju gospodarek.
- Cykliczną, krajową konferencję nt.: „Miasta XXI wieku”, organizowaną przez Katedrę Geografii Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej. Od 2001 roku odbywa się co dwa lata i poświęcona jest zagadnieniom urbanizacji oraz problematyce

miejskiej. W konferencji biorą również udział przedstawiciele Uczelni zagranicznych, których wystąpienia tłumaczone są symultanicznie.

- Zorganizowaną w 2012 roku, wspólnie z Uniwersytetem Selcuk z Turcji, dwie konferencje, z których jedna odbyła się w Polsce a drugą w Turcji. W tym samym roku wizytowany Wydział był też współorganizatorem konferencji z Uniwersytetem Mateja Bela w Banskiej Bystricy (Słowacja), gdzie aktywny udział wzięło czterech pracowników z WE UO. W organizacji tej konferencji zaangażowany był jeszcze Narodowy Uniwersytet w Kremenczuk (Ukraina) oraz Narodowy Uniwersytet Życia i Nauk Środowiska (Ukraina).

Ważnym elementem międzynarodowej współpracy naukowej są publikacje wyników badań zagranicznych autorów w czasopismach *Studia Miejskie* i *Economic and Environmental Studies*. W Radzie Naukowej anglojęzycznego czasopisma zasiada też trzech profesorów z Niemiec. Jednak o publikacjach kadry WE w czasopismach z Impact Factor lub w czasopismach znajdujących się w bazach posiadających współczynnik wpływu Impact Factor nie ma informacji.

Na szczególną uwagę zasługuje także współpraca z licznymi europejskimi ośrodkami akademickimi: Uniwersytetem w Poczdamie, z Wyższą Szkołą Nauk Stosowanych w Zittau / Goerlitz, Międzynarodowym Uniwersytetem IHI w Zittau / Goerlitz, Narodowym Uniwersytetem w Kremieńczuku, Uniwersytetem im. Mateja Bela w Bańskiej Bystrzycy, Uniwersytetem Selcuk (Turcja).

Wymownym przykładem skutecznej współpracy międzynarodowej realizowanej wraz z otoczeniem zewnętrznym Wydziału jest organizacja cyklicznej konferencji międzynarodowej: „Current Issues of Sustainable Development”; organizowana nieprzerwanie od 2001 r. Uczestniczą w niej przedstawiciele Uczelni i z Niemiec, Danii, Irlandii, Turcji i Ukrainy. Tematyka konferencji dotyczy aktualnych problemów zrównoważonego rozwoju gospodarek.

6.4)

Pracownicy Wydziału współpracują z firmami, organizacjami społecznymi, instytucjami samorządowymi woj. opolskiego w zakresie studiów podyplomowych, kursów kształcących/specjalistycznych, prac badawczych, staży, konferencji.

Ważnym obszarem działalności kadry Wydziału jest uczestnictwo w różnego rodzaju gremiach eksperckich, w tym opracowujących i monitorujących strategie rozwoju jednostek samorządu terytorialnego. Między innymi w Zespole ds. opracowania Strategii Rozwoju Miasta Opola, Zespole ds. Ewaluacji Regionalnej Strategii Innowacji, Opolskim Regionalnym Forum Terytorialnym, Miejskim Komitecie Monitorującym, Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej.

Dzięki zaangażowaniu pracowników Wydziału Ekonomicznego powstał w Uniwersytecie Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości. Pracownicy prowadzą doradztwo w zakresie zakładania i prowadzenia własnego biznesu, współpracują z Akademickim Inkubatorem Przedsiębiorczości Uniwersytetu Opolskiego, realizują projekty unijne, świadczą usługi szkoleniowe w ramach projektów unijnych prowadzonych przez inne instytucje, przygotowują opracowania związane z przedsiębiorczością w regionie.

Oprócz licznego grona instytucji, przedsiębiorstw, partnerów społecznych działających w Radzie Biznesu Wydziału Ekonomicznego, uczestniczących w konsultacjach Rad Programowych do stałych partnerów Wydziału należą także Urząd Miasta Opola, Urząd Marszałkowski Woj. Opolskiego. Wartość prac badawczych, grantów uzyskanych od w/w partnerów wyniosła 222.000 PLN.

Warto wymienić także organizację cyklicznej krajowej konferencji „Miasta XXI wieku”, organizowanej przez Katedrę Geografii Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej. Odbywa się począwszy od 2001 roku co dwa lata i poświęcona jest zagadnieniom urbanizacji oraz problematyce miejskiej.

W ocenianej jednostce zasady odbywania praktyk zawodowych przez studentów zostały określone w Regulamin Zakładu Praktyk oraz organizacji obowiązkowych praktyk studenckich. W celu ustalenia szczegółów odnośnie systemu praktyk zawodowych zespół oceniający odbył spotkanie z opiekunami praktyk przypisanymi do każdego z kierunków studiów prowadzonych na Wydziale.

Wizytowana jednostka znajduje się w fazie tworzenia listy podmiotów współpracujących, w których studenci mogliby odbywać obowiązkowe praktyki. Obecnie jednak, każdy student zobowiązany jest do samodzielnego znalezienia miejsca praktyk. W razie problemów ze znalezieniem miejsca praktyki pomoc świadczy Akademickie Centrum Karier.

Wydział dba o poprawność miejsc, w których studenci odbywają praktyki. Prodziekan ds. kształcenia i studentów zatwierdza skierowania na praktykę, dzięki czemu już na wstępnym etapie student posiada informację, czy wybrane przez studenta miejsce spełnia wymogi regulaminu praktyk, co ocenia się pozytywnie. Studenci mają możliwość zaliczenia obowiązkowych praktyk poprzez pracę zawodową. Praca ta musi ściśle wpisywać się w wymagania określone przez regulamin praktyk. Decyzję o zaliczeniu praktyk zawodowych w ten sposób podejmuje Prodziekan ds. Kształcenia i Studentów, na podstawie wniosku oraz dokumentacji przedstawionej przez studenta.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego –w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia *kryteriów szczegółowych*

6.1) Wydział ma podpisane umowy w ramach programu Erasmus, na podstawie których dokonuje wymiany międzynarodowej studentów i pracowników. Studenci i pracownicy są regularnie i w różnych formach informowani o możliwościach wyjazdu. Oferowana jest im również wysoko ceniona pomoc i doradztwo. Studenci wraz z wykładowcami uczestniczą w olimpiadach międzynarodowych oraz międzynarodowych kołach naukowych, które organizują szkoły letnie. Efekty realizacji programów międzynarodowych są widoczne i pozytywnie oceniane przez studentów i kadrę dydaktyczną i naukowo-dydaktyczną Uczelni. Wydział prowadzi akcje promocyjne, mające na celu zachęcenie studentów do uczestnictwa w wymianach studenckich. Studenci wyjeżdżający nie mają problemów z zaliczaniem osiągnięć uzyskanych za granicą.

6.2) Oceniając działania pod względem internacjonalizacji działalności można stwierdzić, iż jednostka naukowa stara się zaoferować studentom dostęp do źródeł wiedzy krajowej, europejskiej i światowej. Przynależność wizytowanego Wydziału do grupy Akredytowanych Centrów Egzaminacyjnych European Business Competence, oraz wprowadzenie kierunku studiów opartego na systemie międzynarodowej certyfikacji EBC*L, świadczy o zaangażowaniu Wydziału na rzecz internacjonalizacji procesu kształcenia i stwarzania warunków do uzyskania wiedzy i kompetencji potrzebnych dla funkcjonowania w środowisku międzynarodowym.

Oceniana jednostka prowadzi jeden projekt o charakterze międzynarodowym, w którym biorą udział studenci. Oceniana jednostka umożliwia zdobywanie przez studentów umiejętności językowych na wysokim poziomie.

6.3) Bogata współpraca pracowników i studentów WE UO z zagranicznymi ośrodkami naukowymi owocuje zdobyciem nowych doświadczeń naukowych i dydaktycznych, które z sukcesem są wykorzystywane w procesie dydaktycznym. Doświadczenia ze współpracy międzynarodowej pozwalają rozszerzyć, unowocześnić i wzbogacić o najnowsze osiągnięcia naukowe treści wykładów i seminariów dyplomowych. Brakuje jednak wysoko cenionych publikacji, w których przedstawiono by wyniki bogatej i długoletniej współpracy. Studenci nie tylko poszerzają swoją wiedzę, ale uczą się współpracować z wykładowcami i grupami międzynarodowymi, tworząc w ten sposób podwaliny przyszłego sukcesu na międzynarodowych rynkach pracy.

6.4) Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest systematyczna i zaawansowana. Obserwuje się wpływ na osiągnięte efekty kształcenia.

Kryterium 7. Wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne zapewniane przez jednostkę studentom i doktorantom w procesie uzyskiwania efektów uczenia się

7.1).

Studenci, potwierdzili, że są zawsze informowani na pierwszych zajęciach o zakresie wymagań egzaminacyjnych oraz o formie zaliczenia kursu. Ponadto wiedzę na temat kryterium zaliczenia mogą czerpać z udostępnionych im przez Wydział, za pośrednictwem systemu USOS, sylabusów. Potwierdzili oni, że nie zdarzyła się sytuacja, w której wykładowca nie przestrzegałby przyjętych przez siebie kryteriów zaliczenia przedmiotu. Studenci obecni na spotkaniu potwierdzili, że forma zaliczenia kursów, jest zawsze prawidłowo dostosowana do prezentowanych treści, co należy ocenić pozytywnie.

Studenci obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym PKA pozytywnie ocenili organizację sesji egzaminacyjnej. Nie spotkali się oni z sytuacją konieczności zdawania więcej niż jednego egzaminu dziennie. Ponadto są oni informowani z odpowiednim wyprzedzeniem o terminach egzaminów oraz zaliczeń. Studenci pozytywnie ocenili, także organizację egzaminów przedterminowych, które pozwalają na staranne zaplanowanie nauki do sesji egzaminacyjnej.

Zasady dyplomowania na ocenianej jednostce wynikają z Regulaminu Studiów. Zostały one doprecyzowane w dokumencie określającym Wydziałowy system zapewniania jakości kształcenia. Studenci mają możliwość wyboru promotora swojej pracy dyplomowej spośród kadry nauczycieli akademickich. Mają oni też możliwości swobodnego wyboru tematu pracy dyplomowej. W ocenie studentów grupy seminaryjne nie są liczne, dzięki czemu mają oni poczucie indywidualnej opieki naukowej promotora, co ocenia się pozytywnie.

Każdy z prowadzących zajęcia w ocenianej jednostce ma określone godziny swoich konsultacji dla studentów. Informacje te są publikowane i na bieżąco aktualizowane na stronie internetowej Wydziału, co ocenia się pozytywnie. Studenci potwierdzili, że zazwyczaj prowadzący zajęcia są obecni na swoich konsultacjach i chętnie udzielają wtedy odpowiedzi na wątpliwości studentów.

Studenci ocenianego Wydziału, jak sami potwierdzili, mają swobodny dostęp do Dziekana oraz do Prorektora ds. Kształcenia i Studentów, zarówno w sprawach indywidualnych jak i dotyczących wszystkich studentów Wydziału. Wymienione osoby mają wyznaczone dyżury, w których przyjmują studentów. Studenci, natomiast negatywnie odnieśli się pracy jednostek administracji Wydziału, w tym sekretariatu ds. studenckich. Zgłosili oni zastrzeżenie odnośnie godzin, w których sekretariat jest dla nich dostępny. Są to tylko 3 godziny dziennie, w związku z czym przed sekretariatem tworzą się długie kolejki.

Studenci mają możliwość załatwienia niektórych spraw administracyjnych za pośrednictwem systemu informatycznego USOS – Uniwersytecki System Obsługi Studentów. Działanie systemu, który jest ciągle doskonalony zostało pozytywnie ocenione. Poza sprawami administracyjnymi, studenci wykorzystują system do kontaktów z wykładowcami.

Studenci niepełnosprawni są na wizytowanej jednostce obejmowani indywidualną opieką ze strony prowadzących zajęcia jak i władz Wydziału, które pozostają w stałym kontakcie z Pełnomocnikiem Rektora ds. studentów niepełnosprawnych. Studenci ocenianego Wydziału mogą liczyć na indywidualną organizację studiów oraz dostosowanie formy egzaminu do swoich potrzeb, co należy ocenić pozytywnie. Podkreślić należy, że Rektor UO wydał zarządzenie odnośnie wprowadzenia i stosowania rozwiązań alternatywnych wobec studentów niepełnosprawnych. Z analizy dokumentu wynika, że studenci niepełnosprawni mogą liczyć na dostosowanie toku studiów do swoich potrzeb. Warto też zwrócić uwagę, na wdrażany na ocenianej jednostce program przyznawania studentom niepełnosprawnym indywidualnych asystentów naukowo-dydaktycznych.

System pomocy materialnej dla studentów reguluje w ocenianej jednostce jednolity dla całej Uczelni Regulamin ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów UO (Zarządzenie Rektora UO nr 39/2012 z dnia 12 października 2012 r.). Akt ten kompleksowo określa system przyznawania każdego rodzaju pomocy materialnej zagwarantowanej studentom przez ustawę Prawo o szkolnictwie wyższym. Regulamin był kilkakrotnie nowelizowany kolejnymi zarządzeniami Rektora. Uczelnia nie zadbała o przygotowanie dla studentów wersji ujednoliconej, w związku z czym zapoznanie się z regulaminem jest bardzo utrudnione, co należy ocenić negatywnie. Studenci podkreślili, że świadczenia pomocy materialnej wypłacane są terminowo. Informacje na temat pomocy materialnej są publikowane na stronie internetowej zarówno Wydziału jak i Uczelni. Studenci ocenili kwoty wsparcia jako adekwatne.

Kompetencje do przydzielania świadczeń zostały przekazane komisjom stypendialnym. Decyzje w ramach Komisji podejmowane są z poszanowaniem demokratycznych standardów. Z analizy przykładowych decyzji stypendialnych wynika, że spełniają one wszystkie wymagania formalne stawiane przez art. 107 Kodeksu postępowania administracyjnego, w tym szczegółowe uzasadnienie decyzji oraz pouczenie o możliwości wniesienia odwołania, co należy ocenić pozytywnie. Oceniana jednostka prawidłowo stosuje procedury związane z rozpatrywaniem odwołań oraz uchylaniem decyzji w trybie nadzoru.

Samorząd studencki wyraził na piśmie swoją pozytywną opinię w przedmiocie przyjęcia zmian do Regulaminu Pomocy Materialnej. Uczelnia wypełniła tym samym wymóg wynikający z art. 186 ust. 1 ustawy prawo o szkolnictwie wyższym. Dokumentacja przedstawiona przez Uczelnię jak również relacja przedstawiciela samorządu studenckiego potwierdza, że podział dotacji na fundusz pomocy materialnej, ustalenie wysokości stawek stypendiów, jak również ustalenie wysokości miesięcznego dochodu przypadające na jednego członka rodziny studenta uprawniającego do otrzymania stypendium socjalnego, następuje w porozumieniu z właściwym organem samorządu. Porozumienia poświadczane są zawsze pisemnym dokumentem sporządzonym przez samorząd studencki.

System pobierania opłat od studentów na wizytowanej Uczelni określa zarządzenie nr 19/2014 Rektora Uniwersytetu Opolskiego z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie: wysokości opłat za usługi dydaktyczne oraz terminy ich pobierania w Uniwersytecie Opolskim. Uczelnia nie pobiera od studentów dodatkowych opłat wykraczających poza katalog określony w ustawie, co należy ocenić pozytywnie. Faktycznie jedyną opłatą, którą uiszczają studenci studiujący w trybie stacjonarnym ocenianego kierunku jest opłata za powtarzanie zajęć z powodu niezadowolających wyników w nauce. Trzeba jednak zwrócić uwagę, że wizytowana Uczelnia nie przedstawiła dokumentu określającego zasady zwalniania studentów z opłat, w szczególności studentów osiągających wybitne wyniki w nauce, a także tych, którzy

znaleźli się w trudnej sytuacji materialnej. Odpowiednia uchwała Senatu w sprawie zasad zwalniania z opłaty nie została opublikowana ani na stronie Uniwersytetu ani na stronie Wydziału, co ocenia się negatywnie, co stanowi naruszenia art. 99 ust. 3 ustawy prawo o szkolnictwie wyższym. Studenci obecni na spotkaniu z zespołem wizytującym potwierdzili, że nie słyszeli o możliwości ubiegania się o zwolnienie z ponoszonych opłat.

Warunki studiowania na ocenianym Wydziale określa każdorazowo umowa o świadczenie usługi edukacyjnej na studiach stacjonarnych lub niestacjonarnych, zawierana ze studentem. Umowa w sposób kompleksowy określa prawa i obowiązki studenta. Wzorzec umowy nie zawiera klauzul analogicznych do uznanych przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za niedozwolone, co należy ocenić pozytywnie.

Podsumowując, należy stwierdzić, że system opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej funkcjonuje prawidłowo w ocenianej jednostce. Studenci nie spotykają się z większymi problemami, które utrudniałyby im zdobywanie wiedzy. Oceniana jednostka zadbała aby system uwzględniał również potrzeby niepełnosprawnych studentów. Poprawy wymaga jakość pracy administracji Wydziału oraz ułatwienie dostępu do niezbędnych z punktu widzenia studentów dokumentów..

7.2).

Na Wydziale nie ma sformalizowanych zasad rozwiązywania sytuacji konfliktowych. Natomiast studenci ocenianego Wydziału, jak sami potwierdzili, mają swobodny dostęp do Dziekana oraz do Prodziekana ds. Kształcenia i Studentów, zarówno w sprawach indywidualnych jak i dotyczących wszystkich studentów Wydziału. Wymienione osoby mają wyznaczone dyżury, w których przyjmują studentów. Studenci mają zapewnioną możliwość składania skarg i wniosków, które są rozpatrywane przez władze dziekańskie w prawidłowy sposób. Ponadto na Wydziale i Uczelni działają Komisje dyscyplinarne które zgodnie ze swoimi kompetencjami zajmują się sprawami konfliktowymi.

7.3).

Na Uniwersytecie Opolskim struktura samorządu studenckiego zorganizowana jest dwustopniowo. Na poziomie Uczelnianym organami samorządu są Parlament Studentów oraz Zarząd. Z kolei na poziomie Wydziałowym jest to Rada Studencka wraz z jej przewodniczącym. Struktura samorządu studenckiego oraz podział kompetencji pomiędzy poszczególne organy określony jest w Regulaminie Samorządu Studenckiego Uniwersytetu Opolskiego, który został zatwierdzony zgodnie z ustawą prawo o szkolnictwie wyższym przez Senat UO uchwałą nr 67/2005-2008 z dnia 24 kwietnia 2008 r.

Środki finansowe na swoją działalność Wydziałowa Rada może pozyskiwać z centralnego budżetu Samorządu Studenckiego UO. Ponadto projekty Wydziałowe są wspierane finansowo poprzez dotacje celowe przyznawane przez Dziekana na wniosek Rady Studenckiej. Przedstawiciele samorządu obecni na spotkaniu z zespołem wizytującym potwierdzili, że kwoty wsparcia finansowego są dostosowane do ich potrzeb oraz skali działalności, co ocenia się pozytywnie. Ponadto wizytowana jednostka świadczy studentom pomoc w formalnym rozliczaniu projektów. Rada Studencka nie posiada swojej siedziby w budynku Wydziału. Jej członkowie mogą natomiast korzystać z infrastruktury Wydziału po zajęciach. W ocenie przedstawicieli samorządu Wydziałowego brak siedziby nie jest dla nich dużym problemem w działalności.

Przedstawiciele samorządu studenckiego są formalnie włączani w prace większości organów kolegialnych Wydziału. Przede wszystkim podkreślić należy, że w składzie Rady Wydziału znajduje się odpowiednia liczba przedstawicieli studentów, przekraczająca, zgodnie z art. 67 ust. 4 ustawy prawo o szkolnictwie wyższym, 20% składu Rady Wydziału, co ocenia

się pozytywnie. Ponadto przedstawiciele samorządu studenckiego mają zagwarantowany udział w pracach Rad Programowych oraz Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia. Przedstawiciele samorządu są zapraszani na posiedzenia z odpowiednim wyprzedzeniem. Razem z zaproszeniem otrzymują oni również pełen komplet dokumentacji.

Przedstawiciele samorządu studenckiego ocenili współpracę z władzami Wydziału jako dobrą i kończącą się, nawet w przypadku trudnych i skomplikowanych spraw, zawarciem kompromisu, co ocenia się pozytywnie. Szczególnie pozytywnie oceniona została współpraca z Prodziekanem ds. Kształcenia i Studentów. Przedstawiciele samorządu potwierdzili, że w związku z pracą w samorządzie nie mają żadnych problemów związanych z tokiem studiów. Podkreślić należy, że na przedstawicielach samorządu studenckiego spoczywa obowiązek pracy w ciałach kolegialnych zajmujących się jakością kształcenia. Studenci starają się zgłaszać postulaty odnoszące się do ich interesów, które spotykają się z odpowiednią uwagą władz ocenianej jednostki. Władze szanują głos studentów, tworząc tym samym odpowiednią atmosferę do wzajemnej wymiany poglądów. Studenci nie posiadają jednak odpowiedniego teoretycznego przygotowania do pracy ww. organach. W związku z tym, zaleca się ocenianej jednostce wprowadzenie odpowiednich szkoleń lub warsztatów.

W wizytowanej jednostce działają 4 koła naukowe. Prowadzą one różnego rodzaju działalność zarówno organizacyjną jak i ściśle naukową. Wydział prowadzi rejestr kół naukowych oraz gromadzi dokumentację związaną z ich działalnością, co należy ocenić pozytywnie. Władze dziekańskie odbywają cykliczne spotkania z przedstawicielami kół naukowych podczas których omawiana jest bieżąca działalność kół oraz organizowanych przez nie projektów. Wydział wspiera również finansowo działalność kół naukowych. Studenci mogą wnioskować do Dziekana o przyznanie dotacji na konkretny projekt naukowy. Ponadto drugim źródłem finansowania projektów jest Forum Studenckiego Ruchu Naukowego, która przyznaje dotacja na podstawie swojego regulaminu. Przedstawiciele kół naukowych ocenili wsparcie finansowe jako adekwatne i dostosowane do potrzeb ich działalności, co należy ocenić pozytywnie. Każde koło naukowe posiada własnego opiekuna naukowego, który ma za zadanie pomoc członkom koła w zakresie spraw merytorycznych oraz formalnych.

Podsumowując stwierdzić należy, że ocenia jednostka wspiera działalność organizacji studenckich w sposób adekwatny do ich potrzeb i zakresu działalności. Aktywni studenci mogą liczyć na otwartość ze strony władz Wydziału, przez co są oni w stanie rozwijać kompetencje społeczne i nabywać nowe.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego - w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

7.1) Oceniana jednostka posiada prawidłowo wdrożony system opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej, uwzględniający także potrzeby osób niepełnosprawnych.

7.2) Studenci mają zapewnioną możliwość składania skarg i wniosków, które są rozpatrywane w prawidłowy sposób.

7.3) Oceniana jednostka zapewnia udział przedstawicieli samorządu studenckiego w swoich organach i zapewnia odpowiednią partnerską atmosferę do wymiany myśli i poglądów. Wydział wspiera finansowo projekty realizowane przez samorząd studencki i koła naukowe. Wydział nie zapewnił samorządowi studenckiemu odpowiednio wyposażonej siedziby, jednak jego przedstawiciele mogą swobodnie korzystać z infrastruktury Wydziału.

Kryterium 8. Spójność systemu wewnętrznych przepisów prawnych normujących proces zapewnienia jakości kształcenia, oraz jego zgodność z przepisami powszechnie obowiązującymi

W Uniwersytecie Opolskim przepisy dotyczące procesu zapewnienia jakości kształcenia mają charakter scentralizowany określający cele i zadania dla jednostek organizacyjnych Uczelni. Są to przepisy o charakterze wykonawczym, regulujące ich wprowadzenie i realizację na szczeblu Uczelni i Wydziałów. Przepisy w tym zakresie obejmują dwie grupy, tj. bezpośrednio odnoszące się do funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia oraz o charakterze ogólnym regulujące kwestie związane z odpowiedzialnością organów, procesem kształcenia oraz tworzeniem programów kształcenia na studiach pierwszego i drugiego stopnia oraz studiach podyplomowych, w tym m. in. zasadami dyplomowania, zasadami rekrutacji, tokiem studiów, oceną nauczycieli akademickich, funkcjonowaniem biura karier, a także przepisy dotyczące pomocy udzielanej studentom w procesie kształcenia.

W Uniwersytecie Opolskim Wewnętrzny System Doskonalenia Jakości Kształcenia to narzędzie umożliwiające sprawne organizowanie procesu kształcenia, wdrażanie rozwiązań doskonalących kształcenie studentów w celu uzyskania przez nich kompetencji umożliwiających zatrudnienie w zakresie uzyskanego wykształcenia.

Struktura odpowiedzialności w obszarze zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia w Uniwersytecie Opolskim przebiega w dwóch płaszczyznach, tj. na poziomie Uczelni, gdzie nadzór nad Uczelnianym Systemem Doskonalenia Jakości Kształcenia – wg przepisów § 38 ust. 1 pkt. 6 Statutu Uczelni sprawuje Rektor, oraz na poziomie jednostki organizacyjnej – Dziekan – zgodnie z § 44 ust. 2 pkt. 16 Statutu Uczelni. Na mocy Zarządzenia nr 7/2014 Rektora z dnia 28 lutego 2014 r. nadzór nad Uczelnianym Systemem Doskonalenia Jakości Kształcenia sprawuje Prorektor ds. kształcenia i studentów.

Rozwój Uczelnianego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia w Uniwersytecie Opolskim ma już wieloletnią historię.

Senat Uniwersytetu Opolskiego Uchwałą nr 14/96-99 z dnia 18 XII 1997 roku wprowadził Uczelniany System Stymulacji i Oceny Jakości Kształcenia. Podstawowe cele systemu, które wymieniono w Uchwale to stymulowanie ciągłego doskonalenia jakości kształcenia w Uniwersytecie, podniesienie rangi pracy dydaktycznej i przyznanie jej miejsca w opinii społeczności akademickiej i w ocenach nauczycieli akademickich oraz dostarczanie społeczeństwu wiarygodnych informacji na temat jakości kształcenia i poziomu wykształcenia absolwentów.

W Uchwale wymieniono obszary podlegające ocenie. Były nimi: program kształcenia, realizacja procesu kształcenia, warunki realizacji procesu kształcenia oraz wyniki kształcenia. Wskazano także instrumenty oceny wewnętrznej oraz osoby odpowiedzialne za wykorzystanie wyników ocen. Realizowane przez nie zadania powinny stanowić podstawę do stałego doskonalenia treści programowych i warunków realizacji procesu dydaktycznego, oceny pracowników, prowadzenia polityki kadrowej, sterowania strumieniem środków finansowych wspierających innowacje dydaktyczne, działalności marketingowej i promocyjnej Uczelni. Zgodnie z Uchwałą nr 14/96-99, za realizację tych zadań na poziomie podstawowych jednostek organizacyjnych Uczelni odpowiedzialni są Dziekani Wydziałów. Uchwała nakazuje Radzie Wydziału przynajmniej raz w roku podjęcie tematu doskonalenia jakości kształcenia z wykorzystaniem informacji zgromadzonych w efekcie stosowania niniejszej Uchwały.

5 III 2012 roku Rektor Uczelni wydał Zarządzenie nr 8/2012 w sprawie Uczelnianego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia (USDJK) w Uniwersytecie Opolskim określające zakres działania, skład oraz tryb wyboru Uczelnianego Zespołu Doskonalenia Jakości Kształcenia, zespołów doskonalenia jakości kształcenia wydziałów oraz zespołów doskonalenia jakości kształcenia działających w jednostkach ogólnouczelnianych prowadzących działalność dydaktyczną.

Zarządzenie powyższe straciło moc z chwilą wprowadzenia 28 lutego 2014 roku Zarządzenia nr 7/2014 Rektora Uniwersytetu Opolskiego w sprawie: Uczelnianego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia w Uniwersytecie Opolskim. Zarządzenie określa cele i zadania USDJK dostosowując strukturę systemu do współczesnych wymagań i zasad obowiązujących w szkolnictwie wyższym. Wprowadza nową strukturę uczelnianego systemu doskonalenia jakości kształcenia oraz wydziałowych systemów, a także określa zadania komisji tworzących ten system. Określa wzajemne powiązania między elementami systemu. System zapewnienia jakości kształcenia dostarcza analiz i wniosków dotyczących funkcjonowania poszczególnych elementów procesu kształcenia oraz wskazuje kierunki działań naprawczych na wszystkich prowadzonych kierunkach studiów, w każdej formie i na każdym poziomie kształcenia. System jakości kształcenia podlega stałej ewaluacji i zmianom, stosownie do potrzeb wynikających z uwarunkowań zewnętrznych oraz wewnętrznych.

Zarządzeniem nr 48/2014 z dnia 17 listopada 2014 r. Rektor wprowadził Uczelnianą Księgę Jakości Kształcenia zawierającą 12 Procedur Jakości Kształcenia obowiązujących w Uniwersytecie Opolskim. Obejmują one takie zagadnienia jak: ogólna procedura doskonalenia jakości kształcenia mającej na celu ustalenie zasad wprowadzania oznaczeń procedur związanych z funkcjonowaniem w Uniwersytecie Opolskim Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia, procedura tworzenia, modyfikowania kierunków studiów i specjalności, procedurę tworzenia studiów doktoranckich i projektowania programów studiów doktoranckich, procedurę tworzenia studiów podyplomowych i kursów, procedurę weryfikacji osiągania zakładanych efektów kształcenia oraz oceniania studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych, procedurę oceny wewnętrznego systemu doskonalenia jakości kształcenia, procedurę monitorowania karier zawodowych absolwentów, procedurę oceny nauczyciela akademickiego dokonaną przez studenta, procedurę oceny jakości kształcenia dokonaną przez nauczyciela akademickiego, procedurę procesu dyplomowania, procedurę odbywania i dokumentowania praktyk studenckich oraz procedurę hospitacji zajęć. Jest ona aktualnie w fazie wstępnego jej testowania.

Wykonując zalecenia zawarte w Zarządzeniu, o którym mowa powyżej, Rektor Zarządzeniem nr 8/2014 z dnia 28 lutego 2014 r. powołał Pełnomocnika Rektora UO ds. Jakości Kształcenia w Uniwersytecie Opolskim, zaś Zarządzeniem nr 17/2014 z dnia 12 maja 2014 r. 18 osobową Uczelnianą Komisję ds. Doskonalenia Jakości Kształcenia oraz 14 osobową Uczelnianą Komisję ds. Oceny Jakości Kształcenia w Uniwersytecie Opolskim. Podmioty te tworzą strukturę Uczelnianego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia. W skład tych komisji wchodzi przedstawiciele studentów i doktorantów.

Zadania powołanych przez Rektora organów zawarte są w Zarządzeniu, o którym mowa powyżej, z dnia 28 lutego 2014 r.

Zarządzeniem nr 47/2014 z dnia 17 listopada 2014 r. Rektor wprowadził regulaminu hospitacji zajęć dydaktycznych oraz wzór kwestionariusza hospitacji zajęć w Uniwersytecie Opolskim. Określił również wzory sprawozdań Uczelnianego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia oraz Regulamin Zakładu Analizy Ankiet Ewaluacyjnych i zasady przeprowadzania badań ankietowych wśród studentów Uniwersytetu Opolskiego dotyczące oceny pracowników naukowo-dydaktycznych.

Na Wydziale Ekonomicznym – w myśl zarządzenia z dnia 28 lutego 2014 r. - za realizację działań dotyczących funkcjonowania Uczelnianego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia – jak już wyżej wspomniano - odpowiada przed Rektorem - Dziekan Wydziału. Prace Wydziałowego Zespołu Doskonalenia Jakości Kształcenia koordynuje powołany przez dziekana Pełnomocnik ds. Jakości Kształcenia oraz Wydziałowy Zespół ds. Doskonalenia Jakości Kształcenia, który podejmuje działania na rzecz wdrożenia opracowanych procedur, przeprowadzania okresowych spotkań władz wydziału ze studentami, analizy wyników oceny jakości kształcenia, a także przedstawianie dziekanowi propozycji działań mających na celu podnoszenie jakości kształcenia na wydziale.

W skład wydziałowego Zespołu Doskonalenia Jakości Kształcenia wchodzi dwie komisje, tj. Wydziałowa Komisja ds. Doskonalenia Jakości Kształcenia i Wydziałowa Komisja ds. Oceny Jakości Kształcenia, które są powoływane przez Dziekana.

Wyniki analizy i oceny jakości realizowanej w Uczelni są przedstawiane w corocznych raportach opracowywanych przez Uczelniany Zespół Jakości kształcenia i przekazywane Rektorowi. Zespół Uczelniany wspiera działania zespołów wydziałowych.

W Uczelni stosowanych jest szereg wewnętrznych aktów normatywnych, które regulują budowę i funkcjonowanie Uczelnianego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia w Uniwersytecie Opolskim. Ten liczący kilkadziesiąt składników zbiór - zgodnie z informacjami podanymi w Raporcie Samooceny oraz zweryfikowane w czasie wizytacji - dotyczy następujących obszarów problemowych:

1. Nadrzędne przepisy regulujące działania Uczelni określające kompetencje organów i jednostek to:
 - 4 uchwały Senatu (w tym dotyczące: Statutu Uczelni, Regulaminu Studiów, Regulaminu studiów podyplomowych),
 - 4 zarządzenia Rektora (w tym dotyczące: Regulaminu organizacyjnego, zakresu obowiązków prorektorów, zmiany struktur organizacyjnych),
2. Przepisy konstytuujące Wewnętrzny System Doskonalenia Jakości Kształcenia, w tym dotyczące oceny nauczycieli akademickich, to:
 - 6 uchwał Senatu (w tym dotycząca: wprowadzenia Uczelnianego Systemu Stymulacji i Oceny Jakości Kształcenia, monitorowania karier absolwentów, pensum dydaktycznego, Strategii Uczelni),
 - 6 zarządzeń Rektora (w tym dotyczące: wprowadzenia Uczelnianego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia w Uniwersytecie Opolskim, powołania Pełnomocnika Rektora UO ds. Jakości Kształcenia, powołania Uczelnianej Komisji ds. Doskonalenia Jakości Kształcenia i Uczelnianej Komisji ds. Oceny Jakości Kształcenia, wprowadzenia Procedur Jakości Kształcenia, regulaminu hospitaacji),
 - 1 decyzja Rektora dotycząca wzorów sprawozdań Uczelnianego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia oraz Regulamin Zakładu Analizy Ankiety Ewaluacyjnych oraz zasady przeprowadzania badań ankietowych wśród studentów Uniwersytetu Opolskiego dot. oceny pracowników naukowo-dydaktycznych,
3. Przepisy dotyczące tworzenia programów kształcenia i określenia efektów kształcenia, to:
 - 4 uchwały Senatu (w tym dotyczące wprowadzenia programów kształcenia zgodnych z KRK),
 - 2 uchwały Senatu (w tym dotyczące zatwierdzenia efektów kształcenia),
4. Przepisy dotyczące rekrutacji:

- 3 uchwały Senatu (w tym: w sprawie zasad rekrutacji, laureatów olimpiad),
 - 1 protokół z posiedzenia Senatu w sprawie limitów przyjęć,
5. Przepisy dotyczące toku studiów:
- 5 uchwał Senatu (w tym dotyczące: Regulaminu studiów, Regulaminu studiów podyplomowych, wzorów dyplomów),
 - 10 zarządzeń Rektora (w tym dotyczące: opłat za usługi dydaktyczne, liczebności grup, księgi dyplomów, druków ścisłego zarachowania, wzorów dyplomów, wzorów świadectwa ukończenia studiów),
 - 1 Decyzja Prorektora ds. kształcenia i studentów dotycząca studiów podyplomowych,
6. Przepisy dotyczące funkcjonowania np. biura karier:
- 3 uchwały Senatu dotyczące ACK,
7. Przepisy dotyczące pomocy udzielanej studentom w procesie kształcenia w zakresie stypendiów:
- 4 zarządzenia Rektora (w tym dotyczące: regulaminu przyznawania pomocy materialnej dla studentów, Rzecznika praw studenta),
 - 2 Decyzje Prorektora (w tym dotyczące: kształcenia i studentów dotyczące świadczeń pomocy materialnej),
- w zakresie pomocy studentom niepełnosprawnym:
- 2 zarządzenia Rektora (w tym dotyczące: stosowania rozwiązań alternatywnych i asystenta osoby niepełnosprawnej).

W Uniwersytecie Opolskim przepisy dotyczące procesu doskonalenia jakości kształcenia mają, jak to już stwierdzono wyżej, charakter scentralizowany. Są to przepisy o charakterze wykonawczym, które regulują wprowadzenie działań związanych z doskonaleniem jakości kształcenia na szczeblu Uczelni i Wydziałów.

Wykonując postanowienia wymienionych wyżej Uchwał Senatu oraz wydanych na jej podstawie zarządzeń Rektora na Wydziale Ekonomicznym Uniwersytetu Opolskiego, opracowany został Wewnętrzny System Doskonalenia Jakości Kształcenia i wprowadzony na mocy Decyzji Dziekana Nr 3/2012 z dnia 8 listopada 2012 r. w sprawie Wewnętrznego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia na Wydziale Ekonomicznym UO. W dokumencie tym określono strukturę zarządzania tym systemem, cele systemu, podmioty odpowiedzialne za jego realizację oraz procedury regulujące politykę jakości. Struktura zarządzania tym systemem pokrywa się ze strukturą zarządzania Wydziałem jako podstawową jednostką organizacyjną uczelni. W celu realizacji procesu kształcenia zgodnego z KRK powołano dodatkowo Zespół ds. jakości kształcenia, wydziałowy zespół ds. programów kształcenia oraz Radę Biznesu.

W dokumencie tym określono zadania, przydzielono kompetencje i zdefiniowano zakres odpowiedzialności w sferze realizacji tych zadań poszczególnym organom. Określono zasady projektowania i sporządzania dokumentacji programu kształcenia dla określonego kierunku studiów, monitorowanie procesu kształcenia, zadania zespołu ds. Jakości Kształcenia, weryfikację efektów kształcenia dla procesu dydaktycznego i praktyk studenckich, procesu dyplomowania, monitorowania karier zawodowych absolwentów, udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie określania weryfikacji zakładanych efektów kształcenia, procedury zapewniające publiczną dostępność opisu efektów kształcenia, systemu ich oceny oraz weryfikacji, a także system zapobiegania zjawiskom patologicznym związanym z procesem kształcenia.

Decyzją Dziekana Nr 2/2012 z dnia 11 października 2012 r. powołano Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, będący realizacją Zarządzenia Rektora z dnia 28 lutego 2014 r., który Decyzją Dziekana Nr 1/2014 z dnia 26 marca 2014 r. został podzielony na dwie Komisje, tj. Komisję ds. Doskonalenia Jakości Kształcenia oraz Komisję ds. Oceny Jakości Kształcenia.

Rada Wydziału w dniu 17 listopada 2011 r. powołała Wydziałowy Zespół ds. programów kształcenia, zaś Decyzją Nr 1/2012 Dziekana z dnia 11 października 2012 r. w sprawie: powołano Radę Biznesu Wydziału Ekonomicznego UO. W decyzjach tych nie określono zadań, jakie powołane Zespoły i Komisje mają wykonywać.

Akty normatywne związane z funkcjonowaniem Wydziałowego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia obowiązujące na Wydziale Ekonomicznym - zgodnie z informacjami podanymi w Raporcie Samooceny oraz zweryfikowanymi w czasie wizytacji – obejmują następujące obszary problemowe:

1. przepisy konstytuujące Wewnętrzny System Doskonalenia Jakości Kształcenia, w tym dotyczące nauczycieli akademickich:
 - przepisy ogólnouczelniane,
 - 7 Decyzji Dziekana Wydziału Ekonomicznego (w tym dotyczące: powołania Rady Biznesu, powołania Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, Wewnętrznego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia, zasad oceniania prac, Indywidualnego raportu dotyczącego osiągniętych efektów kształcenia),
 - 4 Wyciągi z protokołów z posiedzenia Rady Wydziału (w tym dotyczące: przyjęcia strategii rozwoju WE na lata 2009-2014, Zespołu ds. Programów Kształcenia),
2. przepisy dotyczące tworzenia programów kształcenia i określania efektów kształcenia na studiach I i II stopnia prowadzonych na Wydziale, to:
 - 2 Uchwały Rady Wydziału (dotyczące: zatwierdzenia programów i efektów kształcenia na kierunkach i specjalnościach)
3. przepisy dotyczące rekrutacji, to:
 - przepisy ogólnouczelniane,
 - powołanie składu Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej (powołania dokonane przez Dziekana - pismo do przewodniczącego Uczelnianej Komisji Rekrutacyjnej),
4. przepisy dotyczące toku studiów, to:
 - przepisy ogólnouczelniane,
 - 1 Decyzja Dziekana dotycząca zasad oceniania,
5. przepisy dotyczące studiów podyplomowych, to:
 - 5 uchwał Rady Wydziału (dotyczących uruchomienia studiów podyplomowych).

Dokonując oceny i analizy powyżej opisanego zestawienia wewnętrznych aktów normatywnych należy zauważyć, że dotyczą one podstawowych obszarów determinujących jakość kształcenia w Wydziale Ekonomicznym Uniwersytetu Opolskiego.

Zidentyfikowane akty normatywne odnoszą się do podstawowych składników Systemu określonych w standardzie przed nowelizacją ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Nie wskazano wszystkich przepisów prawa, które narzuca treść znowelizowanej Ustawy, choć takie praktyczne przedsięwzięcia zdiagnozowano w toku procesu akredytacji. Za takie można uznać działania określające wpływ interesariuszy zewnętrznych, wewnętrznych czy badania rynku pracy.

Oceniając strukturę odpowiedzialności w obszarze zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia w Uniwersytecie Opolskiego uzasadnione jest stwierdzenie, że została ona określona na poziomie Uczelni oraz podstawowej jednostki organizacyjnej.

Zgodnie z postanowieniami § 38 ust. 1 pkt. 6 Statutu Uczelni Rektor sprawuje nadzór m. in. nad Uczelnianym Systemem Doskonalenia Jakości Kształcenia w Uczelni.

Na Wydziale Ekonomicznym Uniwersytetu Opolskiego identyfikuje się dokumenty potwierdzające funkcjonowanie Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia oraz Wydziałowej Komisji ds. Oceny Jakości Kształcenia i Wydziałowej Komisji ds. Doskonalenia Jakości Kształcenia. Przedstawiono protokoły z posiedzeń Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, Wydziałowej Komisji ds. Oceny Jakości Kształcenia oraz Wydziałowej Komisji ds. Doskonalenia Jakości Kształcenia wraz z listami obecności (protokoły udostępniono do wglądu Zespołowi Oceniającemu PKA). Sporządzane są również sprawozdania z realizacji systemu doskonalenia jakości kształcenia w roku akademickim 2013/2014, a także systemu oceny jakości kształcenia w roku akademickim 2013/2014 (udostępniono je do wglądu Zespołowi Oceniającemu PKA).

Raporty z oceny efektów kształcenia zawierające analizę realizacji celów programów kształcenia, badanie jakości prac dyplomowych, analizę organizacji i przebiegu egzaminu dyplomowego oraz analizę wyników nauczania (statystyka ocen). Sprawozdanie zacierów również wnioski i rekomendacje dla Dziekana.

Z informacji uzyskanych w czasie wizytacji wynika, iż Zespoły i Komisje, o których mowa powyżej w roku 2015 spotkały się 1 raz (w lutym 2015), w 2014 roku 3 razy (w marcu, wrześniu i listopadzie), zaś w roku 2013 r. również 4 razy (w lutym, kwietniu, we wrześniu i listopadzie). W czasie wizytacji poinformowano, iż Zespoły spotykają się również na spotkaniach nieformalnych, w czasie, których omawiane są kwestie związane z wydziałowym systemem zapewnienia jakości kształcenia. Efektem tych spotkań było m. im. przygotowanie sprawozdań, o których mowa powyżej.

Na podstawie przedstawionej wyżej analizy wewnętrznych przepisów prawnych normujących budowę i funkcjonowanie Uczelnianego i Wydziałowego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia zawartych w uchwałach, zarządzeniach oraz decyzjach dotyczących prowadzonej polityki jakości można stwierdzić kompletność i spójność całej dokumentacji regulującej ten obszar Uniwersytetu oraz Wydziału Ekonomicznego.

Na Wydziale Ekonomicznym nie zostały opracowane odrębne zasady gromadzenia, analizowania i publikowania informacji na temat działań w zakresie poszczególnych obszarów mających wpływ na jakość kształcenia. Wynika to ze scentralizowanego charakteru tego systemu, który obowiązuje w Uniwersytecie. Jednakże, pomimo braku rozwiązań formalnych w tym zakresie, Wydział realizuje częściowe zadania wynikające z Zarządzenia nr 48/2014 z dnia 17 listopada 2014 r., w sprawie wprowadzenia Procedur Jakości Kształcenia obowiązujących w Uniwersytecie Opolskim oraz Uczelnianej Księgi Jakości Kształcenia. Obejmują one podstawowe działania związane z budową kultury jakości kształcenia w Uniwersytecie. Wynika to z faktu, że procedury określone w Uczelnianej Księdze Jakości Kształcenia są aktualnie w fazie testowania.

Jednocześnie władze Uniwersytetu, mając na względzie fakt, że Księga Jakości ujmuje wyłącznie aspekt czynnościowy funkcjonowania Uczelnianego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia (straciło moc Zarządzenie nr 7/2014 Rektora Uniwersytetu Opolskiego z dnia 28 lutego 2014 roku w sprawie: Uczelnianego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia w Uniwersytecie Opolskim, określające cele i zadania USDJK, strukturę systemu) zadeklarowały podjęcie natychmiastowych działań mających na celu opracowanie takiego Systemu. Uczelniany System Doskonalenia Jakości kształcenia będzie odpowiadał

aktualnie obowiązującym wewnętrznym regulacjom prawnym Uniwersytetu oraz będzie uwzględniał aktualne, zewnętrzne wymagania formalne i zasady określone w dokumentach PKA obowiązujące w szkolnictwie wyższym.

W czasie wizytacji stwierdzono brak zasad dotyczących gromadzenia i przechowywania efektów kształcenia.

Dokumentacja na obecnym etapie wdrażania Wewnętrznego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia jest w miarę kompletna.

Jak ustalono podczas wizytacji na posiedzeniach Rady Wydziału była omawiana problematyka związana z wymienionymi wyżej elementami Wewnętrznego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia.

Podsumowując można stwierdzić, iż wewnętrzne akty prawne regulują podstawowe zagadnienia dotyczące zapewnienia jakości kształcenia w obszarach działania Wewnętrznego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia. Są spójne oraz zgodne z przepisami powszechnie obowiązującymi.

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego⁴ ocena - w pełni
Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Na podstawie analizy otrzymanej dokumentacji należy stwierdzić, iż Wydział Ekonomiczny Uniwersytetu Opolskiego posiada wewnętrzne przepisy prawne normujące proces zapewniania jakości kształcenia (ogólnouczelniane i wydziałowe), zarówno o charakterze ogólnym, jak i odnoszące się bezpośrednio do funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia. Przepisy te w sposób kompleksowy określają działania, które dotyczą budowy kultury jakości kształcenia. Są one spójne oraz zgodne z przepisami powszechnie obowiązującymi.

Ocena wewnętrznych przepisów prawnych normujących budowę i funkcjonowanie Uczelnianego i Wydziałowego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia zawartych w uchwałach, zarządzeniach oraz decyzjach dotyczących prowadzonej polityki jakości upoważnia do stwierdzenia, co do kompletności i spójności całej dokumentacji regulującej ten obszar Uniwersytetu oraz Wydziału Ekonomicznego.

Na podkreślenie zasługuje fakt, iż Wydział podejmuje nieustanne działania w zakresie doskonalenia wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Sposób prowadzenia i zakres dokumentacji dotyczącej dokonywanych analiz i podejmowanych działań odnoszących się do poszczególnych czynników wpływających na jakość kształcenia są poprawne.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny instytucjonalnej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
1	strategia rozwoju		X			

2	wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			
3	cele i efekty kształcenia na studiach doktoranckich i podyplomowych oraz system ich weryfikacji		X			
4	zasoby kadrowe, materialne i finansowe		X			
5	prowadzenie badań naukowych		X			
6	współpraca krajowa i międzynarodowa		X			
7	system wsparcia studentów i doktorantów		X			
8	przepisy wewnętrzne normujące proces zapewnienia jakości kształcenia		X			

Wizytacja potwierdziła na ogół wyniki analizy SWOT dokonane przez Wydział w raporcie samooceny. Wydział posiada potencjał kadrowy pozwalający na realizację kształcenia na studiach I, II stopnia prowadzonych kierunków studiów oraz podyplomowych. Jednak dynamika rozwoju kadry w grupie samodzielnych nauczycieli akademickich nie jest zgodna z oczekiwaniami Wydziału i założeniami strategicznymi w zakresie uzyskania nowych uprawnień akademickich. Natomiast silną stroną Wydziału jest efektywna współpraca międzynarodowa przynosząca korzyści dla procesu dydaktycznego. Wewnętrzny system zapewnienia jakości wymagał udoskonalenia i Wydział podjął to zadanie skutecznie. Wydział powinien przy opracowaniu Strategii Wydziału wyznaczyć nowe zadania strategiczne, które pozwolą na systematyczny i trwały rozwój kadry akademickiej, wprowadzenie innowacyjnych metod dydaktycznych, rozwinięcia i pogłębienia współpracy z pracodawcami, rozwoju nowych form kształcenia w tym studiów podyplomowych.